

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvenredne nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.
UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.
TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znanje
za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Pričetek konca.

Izvrševalni odbor Davidovičeve demokratske stranke objavlja, da mu je cela vrsta pristašev SDS sporočila željo, da se vrne v matično stranko. Kako resno je to gibanje, se vidi iz tega, da so med priglasi trije člani glavnega odbora SDS. Od g. Svetozarja Pribečevića tako bvalisani »demokratski blok«, ki da se kar sam od sebe ustanavlja od njega, Trifkovića in Davidovića, se torej ustanavlja na ta način, da odhajajo pristaši SDS v demokratsko stranko in da bo nazadnje ostal g. Pribečević sam s svojimi generali. Demokrati se bodo združili, na cedilu in osamljeni pa bodo ostali tisti, ki so govorili, da so demokrati, a so bili v resnici le propagatorji nasilnega režima.

Isti proces ko v Srbiji, je opaziti tudi v Sloveniji. Vedno več ljudi zapušča es-deersko stranko in vedno večje je nagnjenje, da se stari demokrati vrnejo v matično stranko ali pa da prestopijo v druge stranke. Zlasti močno pa je to gibanje v mladodemokratskih krogih, ker pač ti vsled svojega idealizma najjasnejše uvidevajo, kako je vodstvo SDS tepalo demokratska načela.

In disidentsko gibanje v slovenski SDS je v resnici naperjeno proti vodstvu stranke, proti kliku. Ta klika ni nikdar pojmovala nalog in dolžnosti demokratske stranke. Ona ni razumevala, da je demokratska stranka vsota raznih individualnih hotev in zato je klika dosledno ubila vsakogar, ki je skušal v stranki sami uveljaviti svoja načela. Klika je poznala samo eno mnenje — svoje mnenje, poznala je le eno voljo — svojo voljo in poznala je le en interes — svoj interes. Postavila se je tako v nasprotje s temeljnimi principom demokracije in obenem tudi s temeljnimi načelom nove dobe. Zakaj le stara doba absolutizma je poznala le eno voljo in le en interes. Znak nove dobe pa je, da služi volji vseh ljudi in da je demokratska stranka tem močnejša, čim več individualnih interesov združuje, čim bolj bogato je njeno notranje življenje.

Vsega tega pa ni klika v SDS nikdar razumela in zato ni znala niti enega nesoglasja v svojih vrstah likvidirati s pametnim kompromisom, temveč je vsako nesoglasje rodilo nove disidente. Iz istega vzroka pa tudi SDS nikdar ni mogla privabiti k sebi niti ene druge skupine, pa čeprav je vedno z vsem svojim nemahim časnikarskim aparatom propagirala takozvani napredni blok. Dobila je le nekatere posameznike, toda ne iz načelnih razlogov, ker o teh nikdar nič slišali nismo, temveč le iz osebnih, ki jih javno ni smela SDS niti navajati.

Samo svojo misel je poznala klika in zato je morala priti v nasprotje z vsemi drugimi in zato preživlja danes SDS razkol. Nujen in neodvrljiv je ta proces in naj bi se tudi kliki posrečilo, da ga trenutno nekoliko zavre, bo pa pozneje izbruhnil še z večjo silo.

A ne samo nujen, temveč tudi skrajno potreben je ta razvoj, ker pomeni zdravo čiščenje in obenem prvi početek zdrave grupacije naprednih krogov in s tem ustvarjanje one demokracije, ki jo že davno nujno potrebujemo.

Danes demokracija pri Slovencih sploh ni mogla stopiti v tekmo, ker je bila od klike v SDS tako kompromitirana, da je postal med narodom nemogoč vsak, kdor je prihajal s firmo SDS. Celo politično slepa klika SDS je to spoznavala in zato ni niti pri enih volitvah nastopila s svojo firmo.

Zdrav in rešen proces se pričinja in ta pomeni za kliko pričetek konca. Kajti vse disidentsko gibanje v SDS je naper-

Niš, 29. avgusta. Včeraj ob 5. zjutraj je prispel v Niš dr. Voja Marinković. Na postaji v Nišu se je mudil dr. Marinković do 8. Tu mu je priredila sprejem posebno deputacija niškega prebivalstva z velikim županom na čelu. Na kolodvoru so bili izrečeni pozdravni govori.

Ob 10. je imel Marinković kratko konferenco in je odšel v spremstvu svojih prijateljev na zborovanje, ki je bilo sklicano v hotel »Europa«. Navzočih je bilo okrog 1000 oseb. Po otvoritvi zborovanja je dobil dr. Marinković takoj besedo. V svojem govoru je naprej poudaril, da pride za 15 dni 11. september, ki bo lahko zelo znamenit političen datum. Govori nato o politični zgodovini našega naroda in zlasti o zgodovini naše skupščine. Stara skupščina je bila razpuščena zato, ker ni mogla dati državi takega režima, ki je bil državi in narodu potreben v interesu našega nadaljnjega pravičnega razvoja. Dosedaj se je našel v naši javnosti samo en človek, ki je branil dosedanje skupščino, in to je bivši predsednik narodne skupščine. V celi državi pa se ni našel nihče drugi, ki bi jo bil branil, ker ona po svojem postanku in po svojem delu take obrambe ni zaslužila. Stara narodna skupščina je sprejela proračun, a to bi se ji moglo zapisati v zaslugo samo takrat, ako bi bil proračun dober in ako bi predstavljal dobro finančno politiko. Finančna politika naše skupščine pa ni bila dobra, ker je vsa država zapadla v težko krizo. A ni bil samo ta razlog, da se je razpustila narodna skupščina.

Nova vlada, ki je imela nalogo, da napravi red in zagovarja državljanske pravice in svobodo, je morala nadaljevati ono, kar je bilo prekinjeno leta 1922, ko je demokratska stranka izstopila iz koalicije. Nato je bila cela vrsta vsakršnih poskusov. Iz vlade je izpadel Nikola Pašić, nato Stjepan Radić in v vlado je šla SLS. Narodna skupščina je podpirala tudi to vlado. Tudi po delu finančnega odbora se je moglo videti, da je mogla vlada imeti večino, ker je delal finančni odbor vse dotlej, dokler skupščina ni bila razpuščena. Samo ta vlada ni hotela plačati cene, za katero bi lahko imela večino v tej skupščini.

Narodni poslanci prejšnje narodne skupščine so bili pripravljani podpirati vsako vlado in glasovati vedno z ministrom notranjih del, a seveda pod pogojem, da delajo v svojih okrožjih in okrajih, kar hočejo, in da tako vzdržujejo režim nedela in nezakovitosti, da preganjajo dobre uradnike in da nastavljajo slabe.

Nadaljnji razlog, zakaj je vlada morala razpustiti narodno skupščino, je ta, da je bila demokratska stranka samo pod tem pogojem pripravljena vstopiti v vlado in ker so zunanje in gospodarske prilike v državi imperativno zahtevale, da sodelujejo demokrati. — Demokratska stranka se je pokazala voljno sodelovati, a je smatrala, da je najprej treba iti na volitve in dobiti novo narodno skupščino, ki bi bila svobodna in sposobna za delo, ker je vlada šla za tem, da pred-

jeno le proti kliku in če bi oni, ki mislijo vložiti v Ljubljani svojo posebno listo, hoteli označiti to listo, potem je ne bi mogli boljše, ko z geslom: proti kliku!

V tem znaku bo obračunano tudi 11. septembra s SDS, ker je bila slovenska SDS dejansko samo klika, ki je svojo sposobnost pokazala samo s polomi. Dovolj je bilo teh in zato naj bo zadnji oproščen s polomom klike. Len ta bo tudi najpopolnejši!

Marinkovićev govor v Nišu.

stavlja novo orientacijo v državni politiki.

Kar se tiče radikalne stranke, je ta zadnji čas mnogo računala na policijski aparat in ko je prišel čas, da policijski aparat ni mogel biti radikalom na uslugo, se jim je zdelo, da je to nevzdržljiv terorizem. Demokratska stranka je torej šla v vlado, da omogoči svobodne volitve.

Nato navaja dr. Marinković, kako so se vršile prošle volitve in pravi, da je bilo radikalom samo treba parole s samoupravami. Mi smo zahtevali, da se v naši državi uvedejo samouprave in ker je to bila nekdanja parola stare radikalne stranke pred 40 leti, so tudi radikalni sprejeli to parolo in izvedli to karikaturu samouprav. Mogoče boste rekli, da se sedanje stanje ne razlikuje od onega, ki je bilo pred petimi ali šestimi meseci. To bi moglo biti, ako se gleda statistično, ali ako se gleda dinamično, se bo videlo, da je to zares nekaj novega in da gremo v popolnoma nasprotnem pravcu. Naša dolžnost je, da smo tokrat odločni in energični in zahtevamo od naroda, da pokaže 11. septembra zaupanje demokratski stranki.

H koncu se je Marinković že vnaprej zahvalil za lepe rezultate, ki jih bo dosegla demokratska stranka na volitvah. Za njim je govoril dr. Ante Pavelić iz Zagreba in nato zelo temperamentno dr. Lovrić. Po zborovanju je bil prirejen dr. Marinkoviću banket. Ob 3. popoldne je odpotoval v Aleksinac.

MARINKOVIČEV SHOD V ALEKSINCU.

Beograd, 29. avgusta. Včeraj ob 5. popoldne je prispel minister zunanjih poslov Voja Marinković iz Niša v Aleksinac, kjer je imel veliko zborovanje. Pred Aleksincem ga je pričakovalo približno 1000 ljudi. Marinković je imel tudi tu govor, ki je sličen onemu v Nišu.

Z nočnim brzim vlakom je odpotoval dr. Marinković v Beograd.

VUKIČEVIĆ V BEOGRADU.

Beograd, 29. avgusta. Predsednik vlade Velja Vukičević je bil včeraj dopoldne v ministrstvu notranjih del, kjer je konferiral s svojimi prijatelji. Okrog poldne se je odpeljal domu in ni prišel popoldne v nobeno ministrstvo.

SPOR Z ALBANIJO MORA BITI REŠEN Z MEDNARODNO AKCIJO.

Pariz, 29. avgusta. Francoski delegat pri Ligi narodov Boncour je izjavil uredniku Quotidiena, da bo morala takrat, ko prevzame Liga narodov naše reševanje italijansko-jugoslovenskega spora, ki je bil povzročen z znanim incidentom z Albanijo, vsaka vlada in vsak poedini delegat storiti vestno svojo dolžnost, ker smatra, da se more ta spor rešiti samo z mednarodno akcijo na resnično miroljubni podlagi.

PRED SKLENITVIJO ZVEZNE POGODBE S FRANCIJO.

Rim, 29. avgusta. »Giornale d'Italia« prinaša vest, v kateri trdi, da bo v kratkem sklenjena francosko-jugoslovenska pogodba, ki naj bi bila podpisana v Zenevi v času prihodnjega zasedanja Lige narodov.

NOVINARSKA KONFERENCA BO DANES ZAKLJUČENA.

Zeneva, 29. avgusta. Mednarodna novinarska konferenca je razpravljala včeraj o olajšavah, ki naj bi se dale novinarjem pri izvrševanju njihove službe. Konferenca zaključi danes svoje delo.

Proglas disidentov SDS.

Beograd, 28. avgusta. Včeraj je bil objavljen proglas samostojnih demokratov, ki se vračajo v malično demokratsko stranko. V proglasu pravijo, da se morajo sedaj, ko se bije odločen boj med reakcijo in demokracijo vrniti v malično stranko. Razlogi, vsled katerih so oni izstopili iz demokratske stranke, so odpadli, ker je St. Radić že davno priznal to državo.

Nato proglas ostro polemizira s Sv. Pribečević ter pravi, da je Sv. Pribečević, ki se je nekoč odločno boril proti nacionalnemu ekskluzivizmu, postal sam nacionalen ekskluzivist. Zato ima Pribečević uspeh samo tam, kjer misli lahkovaren narod, da je srbsstvo ogroženo.

A ne samo to. Pribečević je pričel propagirati prečansko fronto in se s tem našel na isti liniji ko Radić.

Na koncu pozivlja proglas vse člane SDS, da stopijo v Davidovičovo stranko.

Proglas je podpisalo 40 bivših članov SDS, med njimi trije člani glavnega odbora SDS. Vsi disidenti so iz Srbije.

DOBER USPEH BEOGRAJSKE AVIATČNE TEKME.

Beograd, 29. avgusta. Na zemunskem aerodromu je bila včeraj internacionalna aviatčna tekma med češkoslovaškimi, poljskimi in našimi aviatiki. Dan je bil oblačen in to je bilo vzrok, da se ni udeležilo veliko število občinstva te tekme. Sicer pa je tekma dobro uspela.

SMRTNA ZRTEV PRI BEOGRAJSKI AVIATČNI TEKMI.

Beograd, 29. avgusta. Včeraj je na predzadnjem tekmovanju aviatikov v Beogradu padel podnarednik Dominić, ker se mu ni odprlo padalo, iz višine 800 metrov. Dobil je tako težke poškodbe, da je takoj umrl. Dominić je Zagrebčan.

ODMEV GRADIŠNIKOVEGA USPEHA.

Berlin, 29. avgusta. »Basler Nachrichten« prinašajo dopis iz Beograda, v katerem je rečeno, da je Jugoslavija letošnji curiški aviatčni meeting spremljala z največjim zanimanjem, ker ta država posvečuje zadnje mesece veliko pozornost domači aviatiki. Cisto naravno je, da je država, v kateri vsakdo in tudi največji siromak prispeva za aviatiko, poslala najboljšo pilo na mednarodno tekmo.

Nato piše list obširno o polehu kapetana Gradišnika in naglašja, da je beograjska javnost pahalno priznala objektivnost švicarskega tiska, ki je toplo pisal o Gradišniku.

SPORTNE VESTI.

Zagreb, 29. avgusta. Tekma med Gradjskim in Saškom je dala rezultat 2 : 1 v korist Gradjskega.

Zagreb, 29. avgusta. Včeraj je bila glavna letna skupščina zagrebskega nogometnega podsaveza.

Budimpešta, 29. avgusta. Včeraj se je vršila nogometna tekma med Hungario in Beograjskim Sportnim klubom, ki se je končala z rezultatom 4 : 0.

Subotica, 29. avgusta. Tekma Sanda proti Kiniži se je končala z izidom 2 : 0.

PRETEP PRI TEKMI MED JUGOSLAVIJO IN WAC.

Beograd, 29. avgusta. Včeraj je prišlo na tekmi med WAC in Jugoslavijo do pretepa na igrišču. Znani igrači Jovanović je začel napadati goste, nakar je občinstvo navalilo na igrišče in napadlo inozemske igrače. Nekaj igračev so morali odnesti z igrišča. Na desnem krilu je obležal Weiss v nezvesti.

Dr. Korošec govori v Ljubotmeru.

Včeraj dopoldne je zboroval dr. Korošec v Ljubotmeru. Na zborovanje je prišlo okoli 3000 ljudi, med njimi tudi nekaj deputacij kmetov iz Prekmurja in Medjimurja pod vodstvom dr. Rebeka.

Ko se je sprevod po službi božji razvrstil na velikem trgu, je zborovalce najprej pozdravil podpredsednik mariborske oblasne skupščine g. Rajh in dal besedo glavnemu govorniku dr. Korošcu.

GOVOR DR. KOROŠCA.

Vsaka politična stranka mora imeti jasno začetni program, ne samo v notranji, ampak tudi v zunanji politiki. SLS si je jasna na tem, kaj hoče v zunanji politiki. To je dvojno: Prvič: Ohraniti mir, a drugič gledati, da zaradi tega z vsemi sosedi živimo v najboljših odnosih. Zato smo se vedno ogibali, da bi hujskali proti sosednjim državam, če je bilo treba odbijati napade drugih, smo vsakokrat vedeli držati se pravih mej. To se je očitno pokazalo, kadar nas je izzivala Italija. Da poudarjamo Italijo, je pač samoposobi umevno, ker je naša najbližja in najnevarnejša sosedka. Toda ista načela v zunanji politiki veljajo tudi za druge naše sode, najsi nam bodo blizu ali daleč. Mi se brigamo za državne interese povsod, a ne samo na eni meji.

Slovenci in vnanja politika.

Zelo čudno se nam mora vsled tega zdeti, da so se pri mojem govoru v Ptuj v beograjski javnosti pojavili glasovi, ki nam ne dovoljujejo, da govorimo o celi naši vnanji politiki. In zopet se je začel glas, ki so ga zanesli naši »napredni« slovenski obrekovalci v Beograd: SLS je separatistična stranka, zato naj ne govori o zunanji politiki cele države.

Toda kakor so Slovenci državni narod, sestavni del cele naše države, tako je tudi SLS državna stranka, ki se briga za dobrobit ne samo Slovenije, ampak tudi vse države. In tako si tudi ne damo vzeti pravice, da govorimo o zunanji politiki napram vsem našim sosedom in to tudi napram Bolgariji, Madžarski, dobro vedo, da tudi naša službena zunanja politika dandanes zasleduje v zunanji politiki ista miroljubna načela, kakršna mi vedno in povsod v javnosti naglašamo. Bedasto pa je stališče, katero zavzemajo naši protivniki nam nasproti: Ako pa govorimo, se nam zameri, ker smo separatisti. Ker se z bedasto celo bogovi zaman borijo, se mi tega posla niti lotiti nečemo, ampak rečemo le: SLS ne bo nikogar prosila za dovoljenje, da-li in v koliko se sme baviti z zunanjo politiko, ampak bo storila vedno to, kar je v prid vsej državi. In naša miroljubna politika je, to lahko iz polnega prepričanja zatrjujem, v prid cele države in vseh narodov. Italija se zopet pomirjuje, razmere z našimi sosedi: z Bolgarijo in z Madžarsko, niso več napete, z Nemčijo smo si vidno vsak dan boljše, s Francijo nas veže iskreno prijateljstvo. Hvala Bogu, trenutno ni nobene nevarnosti za naš mir. Moramo tudi iskreno priznati, da to našo politiko omogočujejo in povsod podpirajo naši najožji zavezniki iz Male antantle.

Za enakopravnost.

V naši notranji politiki pa nam mora biti največje načelo: vse urediti tako, da enakomerno napredujemo v naši novi skupni državi. Da to najvišje načelo izvede in izpelje, je poklican državni zbor ali Narodna skupščina. Ravno kar je državni zbor razpuščen, ker se mu je očitalo, da ni dovolj sposoben in delazmožen. Mi stojimo v sredini volitev za državni zbor. Zakaj naš državni zbor ni na višku, za to so dvojni vzroki: Ker pridejo v parlament vsled sedanje volilne reda zares tudi popolnoma nesposobni ljudje in drugi, ker parlament dotedanje vlade tudi niso znale voditi.

To se mora spremeniti in to od tal izpremeniti: Kajti če bi tudi naš parlament bil samo zato tukaj, da se stranke med seboj kregajo, da vlade prihajajo in odhajajo brzo kakor megle v nevihti, da ni nikdar časa za delo, ako parlamentarni mlín ne melje več nobene zakonske moke, potem se bo začel narod izpraševati: Zakaj mi pa je tak parlament?

Nevarnost za parlament.

Toda tako vprašanje je že prvi korak k diktaturi, je prvo rahlo dovoljenje za diktaturo. Gotovo je, da nihče danes v naši državi ne misli na diktaturo, da je nihče ne želi in nihče ne zahteva, a istotako je tudi res, da je prva naloga parlamenta zakonodajno delo v dobrobit vsega prebivalstva, in ako on tega dela noče vršiti, potem si sam izpodkopa tla pod svojimi nogami. Zato pa so sedanje volitve velikanske in odločilne važnosti, kajti narod se mora izjaviti, ali hoče delaven, priden in sposoben parlament, ali pa hoče samo parlamentarno igrališče, kjer

se igrajo neresni in nezmožni poslanci večino in manjšino, kjer jim ni za delo, ampak le za parlamentarne besedne boje in kregje.

SLS je vsakokrat, kadar je bila pozvana na vlado, pokazala, da je vnela za delo in sposobna za delo, da ji je parlament resna ustanova, katero mora narod čuvati tudi s tem, da vanj pošlje resne in delazmožne poslance.

Ako pogledamo na dosedanja volilna boja v državi, potem ne moremo ostati brez strahu za bodočnost parlamenta. Večina strank ne govori o programu bodočega državnega zbora, ne govori o tem, kaj se naj v njem dela ali ne dela, ampak že sedaj ustvarja gradivo za bodoče parlamentarne praske in boje, kateri ne bodo za državo nič koristnega donesli. To je zelo nevarno početje.

Nasilje.

Mnogo se govori v tem volilnem boju tudi o nasilju. V Sloveniji, kjer bomo po volitvah tudi mi nosili svoj del odgovornosti, ni nobenega nasilja, vsaj od strani uradov ne, pa tudi od strani naše stranke ne. S tem večjim ogorčenjem pa moramo opozoriti na to, kaj se godi na Hrvaškem. Tam je Radičeva stranka proglasila načelo: »Kmet, ubijaj kmeta!« Kajti izdala je razpis, da se naj z nasiljem nastopa tudi v družabnem življenju proti vsakemu, ki noče voliti Radiča. In res, prvi sad je že tukaj. V Čučerju so ubili radičevci pučkaša kmeta Telana. Ne samo proti morilec, ampak tudi proti onim, ki pozivajo k nasilju, je treba postopati z najstrožjimi ukrepi. Tudi narod je pozvan, da o tej stvari sodi in presodi. In ako je pozvan, je treba, da pokaže svojo zrelost in res sodi in obsodi. Kakor je bilo konec Pribičevičeve diktature, tako mora biti konec tudi Radičeve diktature.

Mestna hranilnica v Mariboru.

Pri nas v Sloveniji se govori o nasilju proti Mestni hranilnici v Mariboru. To je baje najnovejša nasilje. Ali je nasilje, ako tatu zadriš za roko, da ti ne ukrade ure? In tako tudi ni nasilje, ako se odstrani odbor hranilnice, kateri ni znal gospodariti s tujim denarjem, in je tako postopal, da so se morale vse zloupotrebe izročiti državnemu pravniku. To ni nobeno nasilje, ampak je skrb za red in zakonitost, kateri se mora podvreči tudi SDS.

Prijateljstvo z radikali.

V prihodnjem parlamentu se bo delalo, ako pa bi stranke mislile, da ni treba delati, potem pa preti velika nevarnost za parlament, kajti država potrebuje dela. Mi smo se že sedaj zvezali z radikalno stranko, da bomo ž njó skupaj po volitvah delali. To je naš pakt z radikali. SDS je bila še pri zadnjih in predzadnjih volitvah skupaj z radikali, a SKS pa do februarja t. l. Na to so pozabile stranke, oziroma nočejo tega več vedeti, da varajo narod. Mi gremo v zvezo s prediščeno radikalno stranko. To je bistveno druga stvar! Sicer pa mi sami nimamo večine in nihče nas ne bo silil, da moramo z Radičem in Pribičevičem. Obe stranki sta izključeni od vlade, a mi moramo narodu nekaj prinesiti.

Mi mu moramo olajšati davčna bremena. To bo velik in težak problem, ker letošnja žetev ni na višku in je suša nekaterim krajem močno škodovala. Mi mu moramo izenačiti zakone, da ne bo neenakopraven v resnici. Moramo mu dati več svobode v samoupravi. Državno upravno oblast moramo izboljšati in decentralizirati. Naloge, ki jih ima državni odbor, da izboljša našo administracijo, se morajo izvršiti. Mi Slovenci nismo pozabili na to, ko je bil to že greh in so nas vse druge stranke tožile in obrekovale.

Nov volilni red.

Če vse to ne bo mogoče izvršiti, in ako bo strankam več ležeče ena praznih predpisih in na pogostih počitnicah, potem pa bi bilo najbolje, da se sklene nov volilni zakon in se ž njim napravi vsaj en poskus, da se reši parlamentarizem. SLS bo z delom za državo in Slovenijo varovala parlamentarizem in ljudska prava. Zato pod njeno zastavo!

Po govoru dr. Korošca je zborovalce pozdravil v imenu HPS dr. eRbek, ki je na kratko opisal zgodovino Hrv. pučke stranke in njene težke boje z radičevci, svoj govor pa je zaključil s trditvijo, da bo HPS kmalu prevzela politično dedščino za Stjepanom Radičem. Njegov govor so zborovalci burno odobraval.

Po zahvali zborovalcem in govornikom je predsednik zbora g. Rajh shod zaključil. Dopoldne se je vršila v Katoliškem domu ljudska veselica.

Dr. Korošec se je odpeljal nato v Črenšovce na drugi shod, kjer je v svojem govoru posebno ostro napadel radičevce in obsodil akcijo lorda Rothermere-a kot naši državi in miru škodljivo.

Dr. Ravnik izročil poročilo revizij državnemu pravdnistvu.

(K razpustu Mestne hranilnice v Mariboru.)

Naš dopisnik se je obrnil na gerenta Mestne hranilnice mariborske, dr. Rudolfa Ravnika, ker prinaša demokrasko časopisje vesti, da se nahaja Mestna hranilnica v ex lex in da se uganja teror potom Mestne hranilnice na sam, demokrasko pristaše.

Dr. Ravnik nam je na naša vprašanja odgovoril to-le:

Ali je v resnici ex lex stanje pri Mestni hranilnici?

Z odločbo, z dne 10. julija 1927 opr. šte. O 18.023/1, sta bila upravni odbor in ravateljstvo Mestne hranilnice, to je: predsednik upravnega odbora dr. Franjo Lipold, predsednik ravateljstva dr. Koderman in podpredsednik trgovec I. Šolstarič, razpuščena.

Vladni komisariat je bil poverjen začasno meni, da uredim Mestno hranilnico.

Da bi bil nazaj postavljen bivši upravni svet, kakor tudi ravateljstvo, mi ni službeno popolnoma nič znano.

Celo zadevo sem zvedel še le iz sam. demokraskega časopisja, ki piše, da po svoji neki odlok, na podlagi katerega se razpušča sedanji gerentski sosvet in postavlja nazaj bivši upravni svet.

Ker pa jaz odloka od sedaj nobenega nisem dobil, radi tega tudi nimam povoda smatrati, da se nahaja Mestna hranilnica v nekakem ex lex stanju.

Ko sem se privatno informiral, če v resnici postoji ta odlok ministrstva, sem dobil odgovor, da je ta odlok v resnici postal, da pa je po narejenju ministrstva že ukinjen.

Kakor razvidite iz tega, je zadeva popolnoma jasna in v Mestni hranilnici ni nobe-

nega ex lex stanja, temveč temelji vse na zakonitih odredbah.

Kakšno stanje ste ugotovili v Mestni hranilnici?

Takoj o priliki svojega nastopa sem pozval dva izvedenca in strokovnjaka, od katerih je eden jurist, drugi pa sodni izvedenec, da izvršita revizijo poslovanja Mestne hranilnice.

Ponovna revizija je ugotovila nerednosti in tudi dejanja, katere označujeta revizorja za kazniva.

Z ozirom na to sem bil prisiljen, da krijem zavod, kakor tudi sebe, izročiti celo zadevo državnemu pravdnistvu v postopanje.

Hočem, da se uvede v Mestno hranilnico red, ker je to zavod, v katerem je naložen denar ubožnih slojev in da se po tem primeru uvede tudi red pri nas v druge denarne zavode.

Ako je kdo kriv, bo ugotovilo državno pravdnistvo in sodišče in s tem bo podana javnosti čista in jasna slika. Moje mnenje pa je in tudi želja, da ne bi bilo krivcev, da s tem ne bo osramoteno naše slovensko ime.

Kako stoji Mestna hranilnica?

Zavod je popolnoma siguran in za njega garantira Mestna občina mariborska.

Ali se v resnici izvaja teror potom Mestne hranilnice?

To ni res, ker jaz ne izvajam, niti bi pustil izvajati kak teror. Ali moja dolžnost je bila napram zavodu, kakor tudi napram javnosti, da sem v treh zadevah zahteval nadaljnjo kritje, ker niso bile podane dovolj močne garancije: Jaz mislim, da to ni noben teror, temveč samo moja dolžnost kot gerenta popularno varnega zavoda.

Politične vesti.

— Razkol v SDS. Oficielno se poroča: Izvrševalni odbor demokraskke (Davidovičeve) stranke je razpravljal o sporočilu strankinih organizacij, da se žele gotovi člani SDS vrniti v matico (Davidovičev) stranko. Odbor je sklenil, da vse člane sprejme in da tudi organizacije tako postopajo proti vsem, ki se žele vrniti v stranko. — Seveda to ne velja za esdeasarske generale. — Iz krogov članov izvrševalnega odbora demokraskke stranke se poroča, da je prijaviło okoli 40 uglednih članov SDS svoj prestop v Davidovičevu stranko. Med njimi so tudi štirje člani glavnega odbora SDS, tako Milan Rajič. Ti člani bodo izdali poseben proglas, v katerem bodo razložili vzroke, vsled katerih zapuščajo SDS. — »Slov. Narod« bo seveda še nadalje pisal, da so vesti o razkolu v SDS sva počte. Ampak ljudje že davno pravijo, da »Slov. Narod« od prevelike resnosti gotovo ne bo počil... Kajne, g. Aja?

— Veta Vukičević o Demokraski zajednici. Na shodu v Bihacu je dejal Vukičević o Demokraski zajednici to-le: »Moram ovreči kleveto, da sem jaz nasprotnik zajednice med demokraski in muslimani. Ne samo da ne želim te zajednice, temveč mislim, da bi bilo potrebno, da postanemo z njo ena stranka. Na ta način bi mnogo lažje delali. Ni treba, da nas vere dele in ne želim, da bi nas vere delile po strankah. Ko je bila ustanovljena Demokraski zajednica, sem jo toplo pozdravil. Tudi jaz sem sklenil z drugo stranko pakt, in kakor sem dejal, mogoče še bolj intimen pakt, kakor je sporazum med demokraski in muslimani. Mi smo ta pakt sklenili na temelju skupnega delovnega programa. Naši nasprotniki so se vsled tega prestrašili, ker so spoznali, da je oblast sedaj tako daleč od njih, da je ne morejo doseči. Zaraditega si vse mogoče stvari izmišljujejo in so zato začeli celo govoriti, da delamo iz katolikov pravoslavne in obratno. Lahko si mislite, kako silne neresnice so to.«

Znižanje okupacijske armade v Porenju.

Po zadnjih vesteh je vendar prišlo v tem vprašanju do sporazuma med velikobritansko in francosko vlado. Angleški odgovor je izročil francoski vladni veleposlanik lord Creve in francoska vlada je o njem takoj sklepala. Ni pa bilo mogoče nič zanesljivega izvedeti o sklepu francoske vlade. Vendar pa se zatrjuje iz dobro poučenih krogov, da je prišlo do sporazuma in da bo okupacijska armada v Porenju znižana za 11.000 mož. Francoske čete bodo znižane za 8000, belgijske in angleške pa za 3000 mož.

— Nemški odgovor na de Jovenelov govor je podal na medparlamentarni uniji prof. Schüking. Dejal je, da Jovenelov govor nikakor ne more služiti zbližanju narodov. Če pravi de Jovenel, da se še ni rodil listi, ki bi mogel objektivno razsoditi, kdo je krivec svetovne vojne, potem se Nemci tej sodbi popolnoma pridružujejo. Poudariti pa morajo, da jih danes obsojajo vsi, ki so sodniki v lastni zadevi. Očitek, da je ravno nemški narod kriv svetovne vojne, je za nemški narod žaljiv. Obžalovati je, da je tak očitek izrečen dve leti po Locarnski pogodbi. Da Nemčija zahteva izpraznitev Porenja, je utemeljeno ne je v Versajskem dogovoru, temveč tudi v Locarnskem sporazumu in v dejstvu, da je Nemčija postala članice Zveze narodov. Nemčija pozdravlja planice belgijskega zunanje-ga ministra Vanderwelda, da naj objektivna mednarodna komisija preišče dozdevne prestopke nemške armade. — Vojni minister Painlevé je nato pozdravil kongres, ker predstavlja ta stremiljenje za mirom. — Na nemški odgovor je odgovoril de Jovenel, da noče z debato škodovati francosko-nemškim odnosom. Vsa razlika je le v tem, ker pravijo Nemci, da je Locarno zadostna garancija za mir, Francozi pa pravijo, da Locarno ne zadostuje.

— Vprašanje kolonij pred Zvezo narodov. Povodom vesti, ki so jih objavili nekateri francoski in angleški listi o pogajanjih med Nemčijo in Italijo za vzajemni nastop v vprašanju porazdelitve kolonijalnih mandatorov, je objavila »Tribuna« polslužbeno vest, ki trdi, da se v tej stvari dosedaj še niso vodila nobena pogajanja med Berlinom in Rimom. Neočna so vsa poročila o nekakem sporazumu med obema državama o medsebojnem podpiranju in jescenskem za-

sedanju Zveze narodov glede kolonijalnih mandatorov v Palestini in Afriki. Listi trdi, da so te vesti tendenciozne in imajo namen škodovati ugledu Italije, ki je v najožjih prijateljskih odnosih z Anglijo. — »Giornale d'Italia« pa piše, da so pozicije Italije v tem vprašanju povsem različne od položaja, v katerem se nahaja Nemčija, kajli Nemčija še nima svojega predstavnika v Zvezni komisiji za kolonijalne mandate. Na zadnjem zasedanju te komisije je bil odobren samo z enim glasom predlog, da dobi Nemčija mesto v mandatni komisiji. Proti predlogu so glasovali angleški in francoski delegati in je bil predlog sprejet le, ker je italijanska delegacija podprla nemško zahtevo. S tem nastopom italijanskih delegatov je bil Nemčiji v načelu zagotovljen vstop v Zvezno komisijo za kolonijalne mandate, toda to vprašanje bo končno šele rešeno, ko svet Zveze Narodov odobri to odlok. »Giornale d'Italia« ne veruje, da bodo Nemci, čim dobe svojega predstavnika v komisiji za mandate, sprožili diskusijo o reviziji razdelitve kolonijalnih mandatorov. Nemci bodo bržkone počakali na ugoden moment, dočim lahko Italija takoj zahteva zase en kolonijalni mandat, ker ji le pravice ne more nihče odkrati. To posebno stališče Italije izključuje za sedaj paralelno akcijo z Nemčijo.

— Trocki — milostivi gospod s palčico. Boj med opozicijo in stalinovci se nadaljuje. V boljšem položaju pa so stalinovci, ker imajo v svojih rokah ves sovjetski tisk, dočim more delovati opozicija le z nelegalnimi letaki, pa jih policija takoj zapleni. V zadnjem času so začeli stalinovci Trockega smešiti. Pišejo le o »milostivem gospodu s palčico«. To je človek, ki stoji na vzvišenem položaju, ki mu ni nič po volji in ki samo kritikuje. Sploh obstoji vse delovanje opozicije samo v tem, da diskreditira strankino vodstvo. »Milostivi gospod s palčico« propagira, da treba kmetom vzeti žito, ki ga ima vsled dveh dobrih letin v izobilju. »Milostivi gospod s palčico« pa ne pomisli, pravijo stalinovci, da bi s tem prišla sovjetska vlada v največje nesprotje s kmetom, kar je proti poslednjemu naročilu Ljlenina. Opozicionalci pravijo nadalje, da je boljši tuj, a dober stroj iz tujine, ko pa slab stroj od domače industrije. Proti temu pa pravijo stalinovci, da treba domačo industrijo ustvariti, ali pa bo sovjetska Rusija vedno odvisna od tuje industrije in s tem od tujega kapitala. Politika »milostivega gospoda s palčico« torej ne drži, vzklíkajo sovjetski listi in smešijo nadalje Trockega.

NAŠA ZUNANJA PROPAGANDA.

Stara stvar je, da je naša zunanja propaganda pod vsako kritiko. To je vnovič dokazala mednarodna razstava knjig v Leipzigu. V vsakem izloženem oknu večje knjigarne v Jugoslaviji dobi tujec boljši vtis od naše knjževnosti, kakor pa v našem oddelku mednarodne razstave v Leipzigu. Zlasti slabo pa se je godilo srbski knjigi, ker je pravzaprav razstavljen v cirilici en sam list in steer v starem evangeliškem jeziku napisan »Oče naš«.

Tako so enkrat tudi Srbi mogli spoznati, da je naša slaba zunanja propaganda tudi njihovemu imenu v škodo. Nas to le veseli, ker upamo, da bodo po teh slabih izkušnjah pričeli tudi Srbi misliti na to, da treba našo zunanjo propagando izboljšati. Predvsem pa da bodo spoznali, da zahteva ta propaganda nad vse resnega dela, ne pa samo dobre kvalifikacije za zapravljanje državnega denarja.

Književnost.

Slovenska umetnost. I. del. Slikarstvo.

Spisal Viktor Šteska. Založila Družba sv. Mohorja. Str. 432 z 72 slikami. Cena broš. za ude 80 Din, za neude 40 Din, vez za ude 39 Din, za neude 52 Din.

Se pred nekoliko leti si se težko spoznaval v slovenskem slikarstvu. Zbornik umetnostno zgodovinskega društva pa je že marsikako nejasnost pregnal. Sedaj pa je izdala Mohorjeva družba knjigo, ki bo vsem ljubiteljem domače umetnosti dobro došla. Pisatelj je nabiral snov nad 80 let. Kar je našel v tisku, kar je dognal na potovanju po slovenskih pokrajinah, kar je razbral iz arhivov ali poizvedel od znancev, to je povzel v celoto, ki jo podaja v zgoraj naslovljeni knjigi. Preko 400 slikarjev nastopa v tej zgodovini našega slikarstva, nekateri z bolj obširnimi življenjskimi, drugi s krajšimi, po važnosti dotičnega umetnika, ali pa tudi po razmerah, kolikor se je moglo o njem ugotoviti.

Kako malo smo vedeli do zadnjih časov o naših slikarjih! Pisatelj pa nam je odkril kar nov svet in zlasti natančno očrtava delovanje naše baročne dobe. Seznanjamo se z Mencingerjem, Illovškom, Fort. Wergantom Ant. Cebejem, potem s Potočnikom in Herrleinom, nato s Kavčičem, Langusom in njegovo šolo, s Tomiškom, Pernhartom, Goldensteinom, Künlom, Karingerjem in Wolfom in celo vrsto njegovih učencev, posebno z bratoma Janezom in Jurijem Šubicem, Mir. Pomcem, Ogrinom in drugimi.

Najstarejša doba je krajše obdelana, ker je bila doslej še manj preiskana. V morebitni drugi izdaji bo mogoč pisatelj tudi to dobo temeljiteje obdelati na temelju najnovejših izsledkov spomeniškega konservatorja g. dr. Fr. Steleta.

Navadno so taki spisi suhoparni; v tej knjigi pa je mnogo poglavij, ki jih čitaš kakor povest.

Besedilo pojasnjuje 72 slik. Niso vse izbrane in tudi pisateljeli želje ne ustrezajo, toda znano je, kako ogromni so stroški za kliseje in zato moramo biti založnici hvaležni; za pregled in orientacijo pa zadostujejo.

Prepričani smo, da je založnica s to knjigo ustregla občinstvu, pa tudi večakom, ker bodo mogli vprav s pomočjo te knjige dalje preiskavati še bolj neznane oddelke iz zgodovine našega slikarstva.

Ta knjiga je pa obenem dokument, da se nam Slovencem tudi na tem polju ni treba sramovati pred drugimi večjimi in srenejšimi narodi.

Razkol v SDS.

Klika v SDS je zaenkrat zopet zmagala in ker je znana posebnost argumentov v SDS, zato tudi ni nobenega dvoma na kak način je zmagala.

Toda zmaga klika je še zelo provizorična in še zelo popolna, ker odpor proti kliki v SDS je ostal nezmanjšal. Če so se nekateri posamezniki, ki so vedeli sicer mnogo povedati o komandi klika in ki so znali tudi glasno govoriti, da so komande sihi, sedaj zopet s to komando sprijaznili, je to le njih osebna stvar, toda odpor proti kliki vsled tega ni prenehal.

Samo gnil dovih pa je, če piše esdeerski popoldnevnik, da je vest o razkolu v SDS za počitniški razkol je prav tako resničen, kakor je resnična komanda klika. Seveda pa je res, da razploga klika z vsemi tehničnimi pripomočki, dočim so nezadovoljneži, ki so dejansko vse te pripomočke usvarili, brez njih. In zato je mogoče, da se nekateri zboje boja, in da so apeli na protiklerikalni boj še vedno tisto figovo pero, za katerim se skriva pomanjkanje načelnosti. Toda, kako dolgo še?

Konstatiramo pa, da je bil g. Ribnikar določen za kandidata in celo za bodočega finančnega referenta in konstatiramo dalje, da je bila esdeerska lista objavljena še le v četrtek, ko je naš članek o razkolu v SDS že izšel. Gospoda je hotela z objavo demantirati, dejansko pa je le naše trditve potrdila.

Se najmanj dvakrat pa bodo naše trditve

potrdili dogodki in sicer, če preje ne, pa od 11. septembra in 2. oktobra.

Naj se postavi vsa klika tako na glavo, kakor je postavila na glavo vsa politična načela, vendar nikdar več ne zahteva spoznanja, da je napredno misel v Sloveniji kompromitirala in potisnila navzdol samo klika v SDS. Ta klika je kriva, da je pozicija SLS v Sloveniji tako močna, ker s svojimi metodami, bančnimi polomi in nasilnostmi dala klerikalcem tako močno orožje, da so se povzpeli na vrh skoraj le z grehi klika v SDS. Ti grehi pa so tudi vzrok, da večina idealnih naprednjakov noče več politično delovati, ker vsi bi čutili, da bi trpel njih osebni ugled, če bi se eksponirali za politiko, kakršno je vodila klika.

Zato pa ti naprednjaki uvidevajo, da je enkrat treba narediti konec, in če ni mogoče obračunati s kliko drugače, kakor da SDS pri volitvah propade, se mora poseči tudi po tem sredstvu. Zakaj ni mogoče razmere v SDS razčistiti in da je tu dosti odličnih pristajev SDS, ki to razčiščenje hočejo, vedo ravno najboljši voditelji klika, ki iščejo sedaj vse mogoče načine, da bi likvidirali razdor, ki že obstoji.

Zato naj le dela esdeerski popoldnevnik svoje gnile dovipe, kajti ni več daleč čas, ko bo v resnici za počitniški razkol klika, da bo še nadalje vse komandirala.

Sicer pa jutri o vsej stvari še malo več!

Pismo iz Italije.

LASKO OGORČENJE ZARADI USMRTITVE SACCA IN VANZETTIIJA. — FAŠISTOVSKA GONJA PROTI JUGOSLOVENSKEMU TUJSKEMU PROMETU.

Z. Ž. — V Trstu, 24. avgusta.

Ni ga na svetu bolj žlobudravega, bolj hvallisavega in tudi ne bolj obrekljivega naroda kakor je laški. V resnici ga je sam jezik in ob vsaki priliki je toliko govoričenja, krika in vika, da si mora človek, ki je navajen manj besedi, pa več dela, v resnici mašiti ušesa.

Kak krik in vik je bil in je še tudi sedaj po italijanskem tisku zaradi usmrtitve onih dveh italijanskih anarhistov v Ameriki. Saj je bila stvar v resnici, grozna, naravnost nečloveška, da so jima smrtno kazen še na tak strahovit način poostrižili z dolgoletnim smrtnim strahom, toda če je prav Amerikancem, ki so vendar tudi v svojem pravosodju kakor v vsem ostalem popolnoma suvereni, neodvisni, mora biti prav tudi ostalemu svetu, a v resnici ima fašistovska Italija med vsemi drugimi državami sveta pač najmanj pravice, da bi obsojala ameriško pravosodje, ameriško pravico. Amerikanski sodniki so sodili po svoji vesti in so obsodili ona dva Italijana, ker so bili prepričani, da sta v resnici storila očitani jima zločin, roparski umor. Obsojena sta bila na smrt in ta obsodba se je sedaj izvršila. Da tudi sedaj, po skoraj sedemletnem pričakovanju smrtni kazni nista bila pomiloščena, ni krivo ameriško pravosodje.

Italijanski krik in vik ob tej priliki je vreden vsesrpske obsode. Iz početka je laški tisk trdovratno molčal. Seveda! Kako naj se vendar fašizem zavzame za — anarhistični sumeti je začelo po laških fašistovskih listih šele potem, ko se je že ves svet brez razlike narodnosti in svetovnega naziranja začel zavzemati za nju, a potem pa seveda veliko bolj, ko povsod drugod. Potem sta bila ameriška obsojenja hitro »Italijana«, ki bi ju bili prej kot taka najrajši zatajili, in danes piše glavno glasilo fašizma, milanski »Il Popolo d'Italia«, oziroma njegov direktor, brat ministrskega predsednika, Arnaldo Mussolini, da sta »nacionalna vlada in »Duce«, vedno čuječa, storila vse mogoče, da bi bila rešila Sacco in Vanzettija njune žalostne usode, toda zaman in da bodi danes vest tistih, ki so odgovorni za bostonsko dramo, mirna, kakor je mirna, čvrsta, dostojanstvena in ogorčena vest Italijanov. Čez, ker je koncem konca še neka pravica, ki je nad pravico ljudi.

Kakor že rečeno, ima fašistovska Italija, oziroma italijanski fašizem pač najmanj pravice, da bi očitil nepravilnost komu drugemu! Kaj vse je storil fašizem našemu narodu, ki ga je usoda vrgla pod laški jarem? Koliko nečloveškega mučenja so pretrpeli naši ljudje, koliko zločinskih požigov so za-

grešili fašistovski hajduki po naših krajih, koliko umorov imajo na svoji duši: a nihče teh zločincev, dobro znanih oblastim, ni bil kaznovan niti z enim dnovom zapora, kaj šele s smrtno kaznijo. Smrtno kazen je uvedel fašizem šele v zadnjem času, v svojo lastno obrambo, za atentate na vodjo fašizma in fašistovski režim, a izredno sodišče, ki ga je postavil v ta namen, kaznuje, ne morda resničnih dejanj, temveč že samo besede proti fašistovskemu režimu z deset do dvajsetletno ječo. Da pa človeka konfinirajo za leta in leta, pa zadostuje, da je profašistovskega prepričanja, čeprav tega prepričanja ne oznanja nikjer.

In taki ljudje, taka vlada, tak režim daje potem po svojem tisku obojati tuje pravosodje!

Da, taki so Lah! Samo žlobudranje, sam krik in vik jih je, sebe povzdigujejo do neba, drugega pa tlačijo v blato, sebe hvalijo, drugega ponižujejo, blatijo, obrekujejo, dasiravno je ni države, kjer bi bile ne samo pravne, temveč vobče vse notranje razmere tako razorožene, tako žalostne, kakor so ravno v Italiji, današnji fašistovski Italiji. Koliko takega blatenja in obrekovanja n. pr. nakopičuje dan za dnem fašistovski tisk na nas, na naš narod, na našo državo. Vzemite le v roko n. pr. službeno glasilo primorskega fašizma, »Il Popolo di Trieste«, pa boste videli, česa je zmožen fašizem; le čitajte njegova »pisma iz Jugoslavije«, pa se boste prepričali, da zlobnejšega lažnika in obrekovalca še niste videli in čuli na svetu. Evo vam n. pr. zadnje torkove številke tega lista, v kateri nas poliva z najsmrdljivejšo gnojnico in samo zato, ker so letos vsa italijanska letovišča in kopališča prazna, dočim pa je naša Primorje od Sušaka do Kotora in Bara polno gostov.

Imena naših krajev Kraljevico, Crikvenico, Rab, Hvar, Dubrovnik imenuje imena eksotičnega zemljepisja, da človek misli, da se nahaja nekje v Afriki, ne pa v krajih, katerih izvirna, seveda najčistejša italijanska imena se glase Portore, Chiesuola, Arbe, Lesina, Ragusa. Jugoslavija, ki je v tem italijanskim krajem, v katerih vas lev sv. Marka spominja njihovega italijanstva, nasilno dala svoje imena, se je s tem nasiljem hudo pregrešila proti civilizaciji in zgodovini. Pa vam prihajajo tuji, Nemci, v te kraje, da se porazvesele ob pogledu na to tako italijansko nebo, tako italijansko morje, in se ne vedo kam obrniti, ker so vsa krajevna imena predrugačena. In povsod so enaki ti Slovani, kajti »Popolovemu« dopisniku je potožil neki Nemec, da so tudi Čehoslovaki tako predrzni,

da so nemški »Karlsbad« prekrstili v »Karlove Vary«.

Ali to izpreminjanje krajevnih imen še ni največji greh Jugoslovenov. Še huje je, da ob vsej dalmatinski obali deluje dobro organizovana protitalijanska propaganda med tuji, zlasti pa med Nemci. Pripoveduje se tem tujcem, kako Italijani preganjajo Slovence na Primorskem, ravnotako kakor Nemce na južnem Tirolskem, kar dovaja potem do pobratimljenja med Jugosloveni in Nemci in še poostrejuje nemški bojkot proti Italiji, italijanskim letoviščem in kopališčem in vobče proti potovanju po Italiji. Da, celo tako daleč gre jugoslovenska nesramnost, da se razdeljujejo med tuji letaki in druge tiskovine o nevarnem notranjem položaju v Italiji, da se pripoveduje o napadih na tuje v Benetkah, Riminiju in drugih mestih, da se raznašajo lažnive vesti o strahoviti draginji itd. In glasilo italijanskih beguncev protifašistov, »Il Corriere degli Italiani« da se dobiva po vseh javnih lokalih in celo tudi na parnikih, ki vozijo med Sušakom in Kotorom. Vse to, da se škoduje Italiji, da se obrekuje fašizem. Celotni Mussolinijev izrek o Nemcih v okovanih čevlji in italijanskih palačah da se zlobno izprevrča in uporablja v progandne namene proti Italiji, čez, da je Mussolini z onim izrekom hotel žaliti Nemce.

Potem se pa list norčuje iz odredbe, ki odreja v jugoslovenskih primorskih šolah pouk o tujskem prometu, kako se je treba vesti napram tujcem, kako skrbeti za snago itd., čez, da je vse to res dobro in potrebno, toda da bi bilo še bolj potrebno, da bi se v onih šolah poučevalo, kako je treba razumeti zgodovino in mednarodno politiko, da se ne bodo italijanski kraji prikazovali za jugoslovenske s poslovanjem njihovih italijanskih imen in se ne bi delala konkurenca Italiji. Tako se mora poučevati zgodovina in mednarodna politika v dalmatinskih — ljudskih šolah!

Tako piše glavno glasilo primorskega fašizma o nas, in ne morda enkrat, dvakrat, temveč se to redno ponavlja že mesece in mesece z edino razliko, da je blatenje in obrekovanje vedno zlobnejše, vedno nesramnejše. In potem si tak list, tak tisk privaja pravico, da obojajo druge zaradi krivdnosti in bogve še česa! Ali je pač tako, da je vse to v značaju njihovega naroda. Taki so in taki ostanejo. Kdor ima opravka z njimi, mora to upoštevati, drugače bo vedno tisti, ki bo plačeval njihov krik in vik!

SLOVENSKI KLUB NA DUNAJU.

Iz srede slovenske kolonije na Dunaju, ki ima avstrijsko državljanstvo, se je porodila misel, da je treba ustanoviti kako izrecno slovensko društvo, ako hočemo rešiti naše rojake pred poplavo mogočnega tujine. Tam so Slovenci s Koroškega in Štajerskega, na Dunaju samem je veliko rojakov, ki so si tam pridobili domovinsko pravico, tam je Slovencev iz Italije in Jugoslavije. Nekaj jih zahaja v hrvaško »Prosveto«, nekaj malega v društva z jugoslovenskim ali SHS-ovskim imenom, večina pa ni nikjer. Slovenci, ki so iz Italije ali Avstrije, ne morejo vsi v društva, ki so takorekoč pod pokroviteljstvom našega poslanstva na Dunaju. Razni so vzroki, ki to zabranjujejo, in kdor prav presodi, spozna, da so pomisleki opravičeni.

Nikogar pa ne bo nič vznemirjalo, ako se pridruži društvu, ki ima edino slovensko ime, ki goji namen, da se Slovenci na Dunaju brez razlike državljanstva in strankarstva med seboj spoznavajo in zabavajo, da si ohranjajo svojo slovensko zavest in da hočejo v slovenskem duhu napredovati z duhom časa. Koroške Slovence, ki so avstrijski državljani, ne bo prav nič motilo, ako pridejo v družbo s Slovenci, ki so italijanski ali jugoslovenski državljani — dočim jim je firma SHS v marsičem nepopolna. Tudi za Slovence iz Italije veljajo ti pomisleki še v veliko večji meri. Kar je Slovenec iz naše države, ti pa naj pomagajo, da bo Slovenski klub toliko večji in delavnejši.

Ustanovitelji so mnenja, da bi bil ravno Slovenski klub najlepši združitev našega življa, ki bo vsej koloniji v čast in ponos. Saj vse drugo itak le živofari. Morda pa ravno naši Slovenci pozivijo to zaspano jugoslovensko kolonijo.

Ta misel se je ponavljala že več let. Ker bi se zdelo, kakor da je tak klub nekaka separatistična ustanova, se je vedno odlagala, čez, morda pa se ustanovi kaj ta-

kega, kar bi vse Slovence brez razlike pritegnilo. Končno je zmagala odločna želja, naj se tako društvo ustanovi. Zastopniki te ideje so bili ponovno tudi pri meni, da sem se tudi jaz osvedočil o potrebi Slovenskega kluba na Dunaju. Bom poročal. A. G.

GRADIŠČANSKI HRVATJE V AMERIKI.

Vseh gradiščanskih Hrvatov in onih preko ogrske meje je okroglo 70.000, ali tudi oni imajo lepo število svojih izseljencev. Na Dunaju jih je okroglo 12.000, a tudi v Ameriki imajo razmeroma veliko število svojih rojakov.

Zadnja številka njihovih »Hrvaških Novin« prinaša dopis iz Amerike, in to iz priprostelega peresa delavca, ki opisuje družabno življenje teh Hrvatov. Tudi iz tega dopisa posnemam, da so gradiščanski Hrvatje v Ameriki povsem sami zase, da se ne družijo s Hrvati iz kraljevine. Ako je tako, tedaj je pač veliko krivde na naših izseljeniških organizacijah in tudi naših oblastih, katerih naloga bi ravno morala biti, da jih pritegnejo nase.

Iz mesta S. piše, da imajo tam društvo, ki ima celo svoj lastni dom, kjer se pogosto shajajo in imajo tam lepe zabave. Društvo ima celo zastavo z napisom: Bratinstvo sv. Antona.

Iz Cikaga pa piše, da je tam sicer mnogo gradiščanskih Hrvatov, ali nimajo svojega društva. Ne bila bi nikaka posebna škoda, ako bi jih ostala hrvaška društva pritegnila nase. Zakaj se to še ni zgodilo?

Na koncu pove, da se tam pa precej čitajo »Hrvaške Novine«, zato pozivlje vse čitatelje na složno delo za ohranitev vseh hrvaških priseljencev, ki jim zakliče:

Hrvat mi je oče, Hrvatica mati,

a ja sem njeva krv in veran sin Hrvat.

Za moj narod ču živiti in umreti;

zakrknut ču: hural da čuje celi svet.

Milo nam mora biti, ako celo iz vrst že pozabljenih »Weisskroten« čujemo tako iskrene in tople besede narodnega probujenja. Kdor je bil le en samkrat med njimi v njihovih čistih vaseh in je videl to zdravilo in vro ljudstvo, ne pozabi nikdar in vsekdar bo skušal pomagati, ako bi mu kje bila dana možnost in prilika. Moje največje veselje je, ako morem priiti z njimi v dotiko. A. G.

ČESKO ŠOLSTVO NA DUNAJU.

Poleg ljudskih čeških šol, ki jih vzdržuje mesto v vseh okrajih po sporazumu med češko in nemško socijalno demokracijo (za uslugo, da Čehi volijo v Nationalrat nemško socijalistično listo, dočim dobe v deželnem zboru in okrajnih zastopih tudi svoje zastopnike) imajo Čehi tudi po vojni svoje šolsko društvo »Komensky«, ki vzdržuje lepo število čeških in celo slovaških šol ne le na Dunaju, marveč tudi v deželah. V minulem šolskem letu je to društvo vzdrževalo na Dunaju: 12 šolskih vrtec, 5 ljudskih in 8 meščanskih šol, 4 srednje in strokovne šole in dve slovaški šoli samo za jezikovni pouk, — v Dolnji Avstriji: 12 šol za češki jezik in sicer v krajih Alzgersdorf, Deutsch-Wagram, Gumtramsdorf, Leopoldsdorf, Rohnheusidel, Stockerau, Schwechat, Vösendorf, — v Gornji Avstriji: Linz in Steyr, — celo na Štajerskem v Gradcu in Voitsbergu.

Lansko šolsko leto je hodilo v ljudske šole 761 (kajti na Dunaju so hodili v mestne češke šole), v meščanske 1625, v srednje in strokovne 706, v jezikovne slovaške 58 in v češke jezikovne na deželi 634, — v vrtece je hodilo 458 otrok — skupaj 4242 otrok. Lani jih je bilo 4910, predlanskim celo 4993. Hočejo reči, da je vojna vplivala šele v zadnjem letu na število otrok. — V »Videnskem Tydeniku« si nekdo razbija glavo, kako bi bilo mogoče število čeških otrok povečati. Trdi pa, da tvorijo Čehi na Dunaju dvajsetino prebivalstva, a otrok imajo tudi dvajsetino. — Število učencev v Komenskega meščanskih šolah je radi tega tako visoko, ker jim mesto vzdržuje le ljudske in ne meščanskih šol.

V dunajskem XX. okraju zida Komensky krasno šolsko palačo, ki bo dogotovljena do jeseni prihodnjega leta in bo v njej otroški vrtec, ljudska in meščanska šola, dalje trgovska in obrtniška šola. — S to palačo se zopet izdatno pomnoži kulturna sila češkega življa na Dunaju.

Mesto je pa vzdrževalo v letu 1925-26 14 čeških šol s 113 učitelji, 84 razredi in 2221 učenci.

Za nas je to poročilo zanimivo, ker nam priča, kako Čehi skrbijo za svoje manjšinice na Štajerskem, dočim smo Slovenci pozabili na svoje tisoče tamošnjih rojakov. Le v Gradcu je bilo pred vojno do 20.000 Slovencev, jih je tudi danes mnogo, pa so pozabljeni. In tako širokoustni smo včasih Slovenci.

A. G.

KRATKE VESTI.

Predsedstvo SSSK je sklenilo najeti 6% notranje posojilo v višini 200 milijonov rubljev. Posojilo mora biti amortizirano v desetih letih.

Poljska je letos uvozila blaga za 956 milijonov zlohih, izvozila pa le za 821 milijonov in je torej za 134 milijonov zlohih pasivna.

Za nove lokomotive je dovolila sovjetska vlada 100 in pol milijona rubljev.

Japonska vlada energično dementira vest, da bi sklenila z Vel. Britanijo dogovor, ki bi obema državama zagiral promet na morju.

Lordu Rothermeru je poslala tokajska občina v priznanje njegovih zaslug za madjarsko 10 litrov sto let starega tokajca.

Madjarske železniške tvornice si prizadevajo dobiti nazaj ona tržišča, kjer so dosedaj prodajali železniške vozove in lokomotive. Zato nameravajo spremljati tudi indeks cen, da bodo mogli uspešno konkurirati.

Arkadij Averčenko:

UMETNOST INTERVJEA.

Umetnost intervjua zahteva gotove karakterne lastnosti: človek mora biti malo korajžen, drzen in znati mora malo lagati.

Sicer v privatnem življenju vsak lahko že intervjua, najboljši in najpoštenjši državljani, najvornejši družinski oče, najčnejši soprog, toda vse druge lastnosti, ki spe v njegovi notranjosti, se prebude šele v trenutku, ko izvaja svoj poklic.

Subjekt intervjua je postranski — potres na japonskem, eksplozija v Bukarešti, atentat na ministra, poljuben dvoboj, puč komunistov, Matteottijev umor — vse je pripravo za intervju. Objekt je tudi postranski — lahko je minister, pisatelj, balerina, filmska zvezda — glavno je, da je dobičnik, ki bi rad intervjuval, sprejet. Zgodi se celo, da so objavljeni intervjusi, ne da bi bil poročevalec sprejet...

»Javite gospodu ministru, da bi rad govoril z njim!«

»V kakšni zadevi?«

»Kot zastopnik tiska.«

Tajnik onemi pred to izjavo. V duhu zre palačo »New York Herald«, ali rotacijske stroje lista »Times«, v resnici pa je poročevalec poslan od »Kurjevaške Zastave«.

»Dober dan, gospod minister!«

»Dober dan! Želite?«

(V zapisniku opazka: Gospod minister nas je zelo prijazno sprejel in se na ljubezni način informiral o namenu našega obiska.)

»Naše bralce zanima vaše mnenje o umoru Matteottija.«

»Kaj bi bilo mogoče reči k temu dogodku? Mož je mrtev in bast!«

(V zapisniku: Gospod minister je živahno obžaloval, da se v stolecu kulture dogode taki slučaj.)

»Mislite, da ta umor lahko omaje fašistovsko vlado?«

»Morda da, morda ne!«

(V zapisniku: Minister konstatira, da položaj v Italiji ni razjasnjen. On misli, da se so pod gotovimi okoliščinami gotovi zapletljivi mogoči, sicer pa bi se jim bilo treba vsekakor izogniti.)

»Gospod minister, kakšno je vaše mnenje o sedanjem boju v parlamentu?«

»To je največja svinjarija stoletja!«

(V zapisniku: Minister je na oster način karal metode parlamentarne boja in ugovarjal, da je princip parlamentarizma omanjan.)

»Kakšna je osebna Mussolinijeva situacija?«

»Kaj gre to Mussoliniju mar? Saj on ni moril...«

»Da, saj res... na to nisem niti mislil...«

(V zapisniku: Minister konstatira, da se je

Mussolinijeva pozicija utrdila, da popelje Mussolini Italijo k renaissanci in da je popolnoma neutralen.)

»Kaj mislite o napadih Amandale?«

»Kdo pa je ta plicek?«

»Hm...«

(V zapisniku: Glede gonje voditelja opozicije Amandala, je minister mnenja, da ta kampanja z ozirom na maloštevilne pristaje neprikljubljena parlamentarca ne more imeti vpliva na položaj vlade.)

»Bo imel umor internacionalne posledice?«

»Jaz nisem porok!«

(V zapisniku: Na to vprašanje se je minister diskretno smehljaj in izjavil, da ne more o tem razmotrivati, ker so diplomatični zapletljivi vendarle možni. Vsled tega se mu zdi diskusija o tem vprašanju neumestna.)

Minister vstane in gleda na uro:

»Zdi se mi, da je dež prenehal!«

»Da, gospod minister!«

»Potem zbogom!«

(V zapisniku: Ko so bila politična vprašanja opravljena, sva se dotaknila še raznih drugih vprašanj, o katerih pa iz čisto političnih razlogov ne moremo ničesar objaviti.)

Prihodnji dan pa poseže bralec s tresočjo roko po časopisu in napeto prebira intervju...

Dnevne vesti.

STRANKA »GOLAŠA«.

Najbolj smešna lista v državi je menda kandidatna lista g. Zagorskega, najbolj značilna pa kandidatna lista sirotinje, ki jo je osnoval učitelj Čedomir Mihajlovič in ki je vložena v valjevskem okraju.

Program te stranke »golih« je sicer konfuzen, kakor so konfuzni vsi programi sličnih ekstravagantnih strank. Toda dejstvo, da je do take stranke prišlo, je tem pomembnejše. Kajti da pride v od narave bogati jugoslaviji devet let po ujedinjenju do stranke sirotinje, je največji dokaz, kako obupno slabo se je gospodarilo v naši državi. Mesto da bi vsakdo imel kar potrebuje, je naš narod vsled davčne preobremenitve, zaradi činovništva in zapravljanja državnega imetja, prihajal vedno bolj na beraško palico. In ilustracija tega žalostnega procesa, je stranka »golaša«.

Dobro bi bilo, če bi se naši voditelji v vladi vprašali, kaj bo tedaj, če ta sirotinja ne bo na volitvah samo protestirala s svojo listo, temveč če bo posegla še po hujših sredstvih. In do tega mora priti, če se bo pavperizacija naroda nadaljevala.

— Seje glavnega prosvetnega sveta se prične začetkom prhnodnega meseca. Rešili je mnogo predmetov.

— Nov učni načrt in program realne gimnazije. V kratkem bo objavljen v »Službenih Novinah« nov program za realne gimnazije. Učni načrt in del programa, ki se nanaša na 5. razred je že objavljen ter se bo vršil v petem razredu že v tem šolskem letu pouk po novem načrtu in programu.

— Napredovanje finančnih uradnikov. V finančnem ministrstvu je podpisan ukaz o napredovanju večjega števila višjih uradnikov finančne stroke, ki imajo na podlagi števila službenih let pravico do napredovanja.

— Omejitve števila dijakov na sušaški Irgovski akademiji. Prosvetni minister je odredil, da na Irgovsko akademijo na Sušaku letos ne sme biti sprejetih več od 40 učencev. Vest o tem odloku je vzbudila med sušaškim prebivalstvom precejšnjo nejevoljo, posebno z ozirom na to, da je obiskovalo Irgovsko akademijo mnogo dijakov iz Sušaka, od katerih bo to odslej marsikateremu onemogočeno.

— Pritožbe o nerednostih in nepravilnostih v železniški službi. Generalna direkcija državnih železnic v Beogradu nam sporoča, da se v prometnem ministrstvu v poslednjem času množe intervencije in pritožbe prevoznikov o nerednostih v blagovnem prometu in železniškem prometu sploh. Z obravnavanjem sličnih vlog med ministrstvom, generalno direkcijo in oblastnimi direkcijami se izgublja čas in zavlačuje rešitev, v mnogih primerih se vsled tega celo ne more pravočasno odkloniti škodljivih posledic. Radi tega je v interesu prevoznikov in službe same, da se pritožbe podnesejo prvi instanci, to je oblastni direkciji in šele, ako ta zadevo nepopolno in nezadostno reši, se je obrniti višji instanci, to je Generalni direkciji državnih železnic v Beogradu. Obratni pot je umesten le tedaj, kjer bi to zahteval poseben službeni interes.

— Inspekcija kaznilnic. Inspektor ministrstva pravde Gustav Gaj inspicira te dni kaznilnice v Sloveniji in na Hrvaškem.

— Pouk na osnovnih šolah se prične po odredbi prosvetnega ministra v vsej državi dne 1. septembra.

— Slovensko planinsko društvo naznanja, da se nahajajo v njegovi pisarni, Sečemburgova ulica 7-II. sledeči predmeti, ki so se našli v planinah: 1. Električna svetilka brez baterije, najdena pozimi na Kravcu; 2. Srebrna žepna moška ura s srebrno verzičjo, najdena 20. julija pod Kamniškim sedlom; 3. železna, žepna, težka budilka, nemški fabrikat, s srebrno kratko verzičjo, ki ima kot privesek svinčeno kroglo v ozkem zlatem obroču z napisom: Stawczany 10. IX. 1914; najdena 18. avgusta na snežišču pod Zrelom blizu Češke koče; 4. uhan, najden 16. avgusta v Kamniški Bistrici.

— Slovensko planinsko društvo v Ljubljani je prejelo sledečo pritožbo ter prosi vse planince, da jo pazno prečitajo in upoštevajo: Podpisani vaški odbor vasi Babni vrh, občina Preddvor, ima pod Storžičem v Javorniku pastirsko kočo, ki je bila pred nekaj leti na novo postavljena in zaprta. Ker so turisti v kočo vlomili, smo pustili potem vedno kočo odprto. V zadnjem času so odrgali turisti veliko opažnih in starih desk in jih pokurili ter tudi ognjišče popolnoma uničili. Kočo moramo sedaj radi tega popolnoma popraviti. Obračamo se do vas, da razglasite, naj turisti nikar ne delajo škode pri tej koči, ker bomo za naprej strogo na to gledali, da se krivci izsledijo in ako še to ne bode pomagalo, bomo kočo dobro zaprli in ne bomo nobenemu več pustili notri prenočiti.

— Udrženje rezervnih oficirja i ratnika, pododbor Maribor priredi v četrtek, dne 15. septembra t. l. ob 11. uri skupno z aktivno vojsko na trgu Svobode parastos za vojake padle na Solunski fronti ob priliki njenega proboja leta 1918. Udeležba rezervnih oficirjev in bojnikov obvezna. Ostalo občinstvo pa se uljudno vabi, da se te slovesnosti udeleži v kar največjem številu. Člani, ki imajo uniforme, naj pridejo v uniformah, ostali z znakom.

— Ameriške vojne ladje v Dubrovniku. V Dubrovnik sta prispeli ameriški vojni ladji »John Edvard« in »Smith Thomson«. Ameriški ladji ostaneta v Dubrovniku do konca t. m.

— Iz učiteljske službe: Sledeči novinci oziroma učitelji, ki so odslužili kadroški rok so nameščeni: Rojnik Marija v Št. Janžu na

Dravskem polju, okraj Ptuj; Puppis Zora v Vurbergu, okraj Ptuj; Tomažič Maks pri Sv. Stefanu, okraj Smarje, začasnega upravitelja; Roškar Janez pri Sv. Benediktu v Slov. goricah, okraj Maribor, levi breg; Roškar Neža v Vučji vasi, okraj Ljutomer; Prelog Cecilija na Polenshaku, okraj Ptuj; Rojc Avrelj pri Sv. Marlinu pri Vurbergu, okraj Maribor, levi breg; Prah Karel pri Sv. Juriju ob Ščavnici, okraj Ljutomer; Regoršek Avrelj v Selnici, okraj Maribor, levi breg.

— Premestitve učiteljev. Ministrstvo prosvete je na osnovi čl. 71. čin. zakona prestavilo sledeče učne osebe: Pavlo Zabovnik iz Luč, okraj Gornji grad v Št. Pavel pri Preboldu, okraj Celje; Seško Antona iz Sv. Jakoba v Slov. goricah, okraj Maribor levi breg v Št. Ilj v Slov. goricah, okraj Maribor levi breg; Breganta Oskarja iz Kaprivnika, okraj Murska Sobota v Novo cerkev, okraj Ptuj, začasnega upravitelja; Beloglavec Matildo iz Št. Ožbalda ob Dravi, okraj Dravograd v Zgornjo Sv. Kungoto, okraj Maribor levi breg; Berglaz Marijo od Sv. Ane v Slov. goricah, okraj Maribor levi breg v Vitanju, okraj Konjice; Mrovlje Ano iz Sv. Jurija, okraj Murska Sobota v Sela, okraj Ptuj; Beloglavec Vilibalda iz Murske Sobotice v Perloč, okraj Murska Sobota; Cvetko Ivana od Sv. Martina na Poh. okraj Maribor desni breg k Sv. Rupertu okraj Celje, začasni upravitelja. — Imenovani naj nastopijo novo službeno mesto dne 1. septembra t. l. tudi, če do takrat ne prejmejo uradnega dekreta.

— V Pragi zgrade 10.000 novih stanovanj. Praska mestna občina je prejela od dveh finančnih skupin ponudbe za zgradbo stanovanjskih hš. Na svoji zadnji seji je sprejel mesni svet ponudbo Chapananovega koncerna, ki zgradi 10.000 novih stanovanj. Po cenitvi mestnega statističnega urada potrebuje mesto Praga vsega skupaj 28.855 novih stanovanj. Pri tem pa niso všleli tudi prenapolnjenosti in v higijeničnem oziru nedostatna stanovanja.

— Vojni pogrešanec. Leta 1918 je v Italiji umrl vojak Ivan Leben, roj. 1890 v Sloveniji (Iztacsin?). Stariša sta Karol in Matilda. Komur je znano njuno bivališče ali kje je Ivan Leben pred vojno bival, naj naznani okrajnemu sodišču v Ljubljani k A VIII. 329/27.

— Izpremembe v vojni mornarici. Za komandanta pomorske akademije v Dubrovniku je imenovan kapetan bojnega broda Mirko Cvitković, doslej komandant strokovnega orožja. Za komandanta strokovnega orožja je imenovan kapetan korvete Ivo Preradović.

— 20 leten fant obsojen na 10 let ječe. 20letni Dimitrije Gjorgjevič v Beogradu in 17letna Ljubica Urošević, hčerka uslužbenca »Brodarskega društva« sta se že več let ljubila. Končno jo je pri njenih stariših zasnil. Ker so ga stariši zavrnili, je povabil deklico na sestanek ter ji predlagal, da bi se poročila deklica z njim proti volji starišev. Deklica je to odklonila ter pripomnila, da sploh ne mara več zanj. To je zmešalo fantu docela pamet: Potegnil je nož ter ga zasadil nezvesti deklici v srce. Ljubica je obležala pri priči mrtva, morilec pa je hitel na policijo ter se sam prijavil. Sodišče je upoštevalo njegovo mladost in razburjenost, v kateri se je nahajal, ker je deklica izjavila, da ga več ne mara ter ga je obsodilo na 10 let ječe.

— Med preprirom z ženo razžalil kralja. Te dni se je zagovarjal v Požegi Franjo Hažić iz Virovitice radi žaljenja kralja. Zločin je zagrešil na cesti v prepriro s svojo ženo, ko se je vračal z njo iz Daruvara. Odnesele je tri leta ječe. On se je zoper kaznen pritožil, državni pravdnik pa ne.

— Scholler se je vrnil v Zagreb. Kot poročajo, se je Scholler res vrnil v Zagreb ter se poravnal s svojimi upniki, ki pravijo sedaj, da gre za veliko nesporazumljenje ter so izposlovali, da je bila lirica zoper Schollerja preključena. S tem je senzacionalna afera likvidirana, vsaj za javnost.

— Bombni atentat v Čičevcu. Iz Čuprije poročajo: Ko je sedela te dni v kavarni v Čičevcu večja skupina rudarjev, je vrget ob 10. zvečer nenadoma neki neznanec skozi okno mednje granato, ki je rudarju Nikoliču Ognjenoviču levo nogo odtrgala, desno pa strašno razmesarila. Ognjenoviča so prepeljali v bolnico, kjer je pa takoj umrl. Atentator je izginil brez sledu. Povod atentata ni znan.

— Krav prelep med cigani in kmeti. Štirje kmetje so se vračali te dni nekoliko »okajeni« domov v Donji Ivanec. V bližini vasi so laborili cigani. Iz doslej neznanega vzroka je prišlo med kmeti in cigani do prepira, iz katerega se je prav hitro razvil krvav prelep, v katerem so se posebno odlikovali cigani Janko, Joža in Miško Nikolič, ki so navalili na neoborožene kmete s kolci, Miško pa celo s sekuro in nožem. Kmetje so se hrabro branili, vendar pa so bili hudo pretepeni. Eden od njih Stefan Beluhan je bil tako težko poškodovan, da so ga morali ostali trije domov nesli. Prišedši domov, so prijavili kmetje zadevo orožnikom, ki so Janka in Miško takoj izsledili in posadili v luknjo, dočim se Jože še skriva. Težko poškodovani kmet Beluhan je umrl še predno je prišla zdravniška pomoč.

— V Beogradu je počila glavna vodovodna cev. V petek je počila v Beogradu glavna vodovodna cev. Vsled tega je bilo mesto ves dan brez vode. Zvečer je bil defekt zopet popravljen.

— Samomor ali nesreča? Te dni so našli v njegovem stanovanju v Skoplju mrtvega upravnika tamkajšnjega vojnega lekarniškega skladišča majorja Dragoljuba Tomića. Tomić je zapustil pismo, v katerem pravi,

da je zakrivil svojo smrt sam, ker je zavžil pomočnega mesta asperina neki strup.

— Volkovi v Palah. V staji Save Kustoša v Palah sta se pojavila te dni dva volkova. Pastir je spravil hitro vso vas na noge. Predno so prihiteli kmetje na pomoč, sta volkova razgrgala že deset ovac. Kmetje so zverji prepodili, več se jim pa tudi ni posrečilo napraviti.

— Kako se je rešil uradnik Rovillier svojega upnika. Te dni je bil razkrit v Parizu zgolj slučajno zagoneten umor. V ulici St. Sebastien je tovarna Maurice-a Rouge-a. V tovarni, v kateri je zaposlenih nad 400 delavcev, se pozljuje pohištvo in drugi predmeti. Na dvorišču se nahaja groboka jama, v katero mečejo kovinske ostanke, v pisarni pa mal mehanizem, s pomočjo katerega se dviga težki železni pokrov jame. Tovarnarju Rouge-u je izginila te dni zlata ura. Ker jo je povsodi zamen iskal, je dvignil, misleč, da jo je ulegnil zamešati njegov sluga med kovinske ostanke in vreči v jamo, omenjeni železni pokrov. Na svojo grozo je zagledal v jami mesto ure mrtveca. Aviziral je policijo, ki je pa tajinstven umor kmalu razjasnila. Rouge-ov uradnik Rovillier je dolgoval nekemu pehencemu staremu delavcu iz ene sosednjih tovarn večjo vsoto denarja. Da se ga je rešil, ga je povabil zvečer, ko ni bilo nikogar več v tovarni, v svojo nisarno. Tam ga je omamil najprej s kloroformom, nato davil z vrvo, ko je bil pa končno prepričan, da je stari mrtvec, je dvignil železni pokrov jame za kovinske odpadke ter vrget svojo žrtev v jamo. Nato je privlekel iz delavnice par zabojev odpadkov ter jih stresel na dozdevnega mrtveca. Pozneje se je pa stari prebudil ter se izkobilal izpod bremena, ki ga je pokrivalo, vendar pa iz jame ni mogel, njegovega slabotnega glasu pa tudi ni nihče slišal in tako je čez par dni grozne smrti umrl. Rovillier je svoj zverinski zločin priznal.

— Dečki zažgali deklico na grmadi. V neki vasi v bližini Stockholma je zložila te dni skupina 7 do 8 let starih dečkov grmado. Na kup lesa so vrgli dečki kup slame, nanj pa položili neko 3letno deklico, nakar so slamo zažgali in zbežali. Ko je prišla pomoč je bila deklica že zgorela.

— Velika železniška katastrofa na progi London—Dover. V bližini železniške postaje Deal na progi London—Dover se je pripetila te dni velika železniška katastrofa. Nabito poln osebni vlak je skočil s tira. Več voz se je zarilo drug v drugega. Izpod ruševin so izvlekli 11 mrtvih, 20 teško in 30 lahko poškodovanih. Nesrečo so povzročili zadnji nalivi, vsled katerih so popustile tračnice.

— Katastrofalna eksplozija plina v Manchesteru. Te dni je eksplodiral v plinarni v Manchesteru iz doslej neznanega vzroka eden od ogromnih gazometrov. Iz gazometra je švignil velikanski plamen. Vsled tega se je vnel plin tudi v nekaterih drugih gazometrih, ki so par sekund nato prav tako eksplodirali. Zračni pritisk je utrl daleč naokoli na visokih hišah vse šipe ter nekatere od hiš tudi poškodoval. 400 metrov oddaljeni tovarniški zid se je zrušil. Po srečnem naključju ni bilo v kritičnem trenutku v neposredni bližini gazometra nobenih ljudi, pač pa je dvignil zračni pritisk več oseb, med njimi tudi par otrok, ki so se v bližini igrali, kvšku ter so se pri padcu poškodovali. Tudi kamenje, ki je letelo po zraku je poškodovalo več ljudi. Vsega skupaj je moralo iskati 18 oseb zdravniške pomoči v bolnici.

— Radiorazstava. Sezono radioamaterjev bo letos otvorila radiorazstava, ki bo o priliki razstave »Ljubljana v jeseni«. Radioklub, ki organizira razstavo amaterjev je že prejel znatno število prijav. Kakor doslej razvidno ne bodo razstavljeni samo gotovi aparati, ampak bo razstava pokazala tudi razvoj raznih tuljav in merilnih instrumentov. Posebno zanimanje bo vzbudila mala amaterska oddajna postajica za kralke valov. Za najboljšje prejemne amaterske aparate je določenih 6 nagrad, od katerih da hrdka Franc Bar v Ljubljani tri, eno v denarju 500 Din in dve v materijalu, ktnovne nagrade pa so: 500, 300 in 200 Din. Tisti gg. amaterji, ki bodo razstavili kompletne prejemne aparate naj priložijo zaradi ocene in priizkušnje tudi shikalni načrt in karakteristiko aparata ter izjavo, da so aparat sami sestavili. Ti aparati morajo biti najkasneje do 12. septembra v klubovem lokalu na Velesejmu, kjer jih bo komisija ocenila še pred otvoritvijo razstave. Gg. amaterji, ki se še niso javili vabimo, da to čimprej store. — Radio-klub v Ljubljani.

— Pokrajinska razstava, ki se vrši od 17. do 26. septembra 1927 bo imela letos tudi poseben razstaveni oddelek »Gledališče-Ljudstvo-Družba«. Razstavljeni bodo predmeti, ki so živi dokument o slovenskem gledališču, slovenska dramska literatura po večini v rokopisih, nadalje skice, osnutki in modeli. Našemu igralcu bo posvečena posebna pozornost. Zastopani bodo ljudski odri večine organizacij in njih prosvetno delo s posebnim ozirom na dramatiko. V oddelek družbe pa bodo razstavljeni objekti od kosmetike pa do mode. Uprava velesojma upa, da bo z to nadvse zanimvo razstavo nudila publiki pregled in pa razvoj slovenskega gledališča od zgodnjih početkov pa do danes. Tekom razstavnih dni se bodo vršile na razstavi predstave marionetnih gledališč, vodstva po razstavi in morebitna predavanja.

Ljubljana.

— Sokol II. priredi v nedeljo 4. septembra svojo javno telovadbo z novim izbranim sporedom na letnem telovadišču na Prulah. Sodeluje godba Sokola I. Za izvrstno pijačo in jedajo, kakor tudi za ples na prostem bo preskrbljeno.

— Samomor. V podstrežju mestne elektrarne so našli predvčerajšnjim obešenega pomožnega monterja Egidija G. Egidij G.

je bil marljiv delavec. Vzrok samomora ni znan.

— Vodstvo Pokrajinske razstave v Ljubljani naproša vse one, ki so dali odnosno obljubil material za razstavo »Gledališče-Ljudstvo-Družba«, da vpošljejo razstavne predmete do 9. septembra t. l. na velesojmski urad. Istočasno prosi upravnaj bodo fotografije po možnosti velike v okvirju, ali pa nekaširane. Ako ni seveda drugačnih kot kaširanih na razpolago, naj se vpošljejo slednje. Ves izposojeni material se bo takoj po zaključku razstave vsem izposojevalcem točno vrnil.

CELJE.

ČLANI IN SOMISLENKI NARODNE RADIKALNE STRANKE V CELJU

se opozarjajo, da se vrše do volitev redni sestanki vsak torek, sredo in petek, vsakokraj ob pol 9. uri zvečer pri Zumru; po volitvah pa le vsako sredo.

Udeležba za člane je dolžnost. Pokažite disciplino in interes do stranke s tem, da se sestankov, ki so ravno sedaj silno važni, polnoštevilno udeležujete.

»Slovensko Celje je zapravljenol« Tako je zavpilo »Jutro« pred nekaj tedni, ko so si Združene stranke celjske zbrale na prvi občinski seji novega župana dr. Goričana. »Jutro« se je bahavo udarjalo na prsi in kričalo: »Ali se spominjate, s kakim triumfom in hrupom se je pred leti sprejela izvolitev prejšnjega župana? Zdaj pa odhajajo občinski odborniki vsi klavni od volitve župana! Pritrditi moramo, da je res četita desetih mož, t. j. obč. odbornikov SDS, vsa pobila in klavna zapuščala mestni magistrat, kjer bodo zavladali novi možje. Toda odborniki večine so odhajali s prve seje tod volitve župana vedrega čela, saj se jim je izpolnila želja pa novih, bolj ših časih. Da bi pa kazali svojo zadovoljnost po dobljeni zmagi s hrupnimi demonstracijami, to pač naravno ni po okusu resnih mož, ki šele nastopajo novo, nadvse važno delo za blaginjo mesta. Saj se še vsi spominjajo polpreteklih časov »cesarskega Janeza« (pa ne tistega Krpanovega), ali pa tudi vlade (če ravno hočete) našega bivšega celjskega »očeta«! Kake manifestacije, banketi, proslave itd., ko sta narodna »veljaka« zavzela svoje odlično mesto! Pa kolika pobitost, tišina in malodušje, ko sta zapuščala svoj »visoki prestol«! Nak, gospodje esdeesarij, na to slepo stezo se ne damo speljati. Najprej delo, resno požrtvovalno delo, in če se čez leto in dan pokažejo lepi sadovi nesebičnega dela, no, potem pa, magari, se tudi po opravljeni dolžnosti malce poveselimo in se pobahamo, če Bog da, pa vam porečemo: pogledite procvitajoče Celje, poslušajte zadovoljne Celjane! To bo delovni večini zadoščenje za vaše zlobno prerokovanje o »zapravljenem« slovenskem Celju! In takrat pa povabimo na naš praznik po zvestem delu tudi vse tiste, ki se sedaj odpravljajo v »kujavnike«, da bodo kot svetopisemski očak blagoslovljali tam, kjer zdaj preklinjajo.

Tudi »Nova Dobca« ni poročala niti z besedico o instalaciji novega celjskega župana. Menda je hotela postaviti na laž svoje ime, da namreč nove dobe nikakor ne more razumeti, ker je še vedno glasilo stare dobe.

G. Rebek. Iz nam seveda popolnoma neznanih vzrokov je položil svoj celjski občinski mandat še g. Rebek. Najprvo so torej esdeesarsko listo reducirali volivci, sedaj jo pa zapuščajo še voditelji. Zalostna lista to ni ni čuda, da se »jeni predstavitelji k županovi instalaciji niso hoteli niti pokazati. Razlika med novo in staro dobo je le prebldika.

c— Seja celjskega sveta. Danes zvečer ob 6. je seja celjskega občinskega sveta. Na dnevnem redu je konstituiranje odsekov.

Dopis.

Lesce. Volitev novega župana se je vršila v četrtek, dne 25. avgusta. Za župana je bil izvoljen g. Ivan Ažman, posestnik iz Hraše, za podžupana pa dosednji župan g. Vidic. Eno mesto v starejšinstvu je bilo odstopljeno delavcem. Delovna večina v občinskem odboru je torej kmetsko-delavska. Zanimivo je, da so pri volitvi starejšinstva složno nastopili proti kmetsko-delavski večini pristaši SLS in SDS. Sicer sta si obe stranki v najhujšem nasprotstvu, toda v Lescah sta se znašli obe skupaj.

ODKRITJE SPOMENIKA PADLIM VOJAKOM IZ VODIC.

Podružnica Z. S. V. v Vodicah odkrije spomenik v svetovni vojni padlim vojakom iz vodske fare v nedeljo, dne 4. septembra popoldne. Spored je sledeči:

1. Ob ¼ na 2 zbirališče bivših vojakov in gasilcev pred gasilnim domom; Orlov, Sokolov in ostalih društev pred društvenim domom. Nato odhod v cerkev.
 2. Ob 2. uri slovesne litanije in blagoslov v farni cerkvi, kjer zapoje mešani zbor »Beati mortui«. Po blagoslovu govor nato darovanje za spomenik.
 3. Po cerkvenem opravilu se zberejo vsa društva pred spomenikom, kjer izvrši predsednik gosp. M. Colarič, major v pokoju, slovesno odkritje spomenika.
 4. Blagoslovitev spomenika.
 5. Govori in izročitev spomenika v varstvo občine.
 6. Libera za padle vojae.
 7. Disfilaranje bivših vojakov in ostalih društev mimo spomenika.
- V cerkvi in pred spomenikom govori bivaši vojni kurat č. g. Fr. Bonač. Odkritje se vrši ob vsakem vremenu.
- Vojae iz svetovne vojne, počastite spomin Vaših tovarišev, katerih kosti so raztresene po vsem svetu!
- Farani, domače in sosedne faraj, počastite tudi Vi spomin tistih, ki so za Vas največje žrtvovali — življenje svoje!
- Izkažite žrtvam zadnjo čast z obilno udeležbo.
- Odbor Z. S. V.

Slovenščina po koroških cerkvah.

Zadnji »Koroški Slovenec« je prav hud na nekatere nemške duhovnike, ki so iz cerkve iztisnili slovenski jezik. Tako je vse nemški v občinah Grabštajn, Vrata, Timenica, St. Lipš, St. Jakob ob cesti, Zrelec, Vetrinje, kjer je še vedno večina vernikov slovenska. List dobro utemeljuje na podlagi krščanske nauka, kako krivično je tako postopanje nemške duhovščine, ki jo naposled spomni na odlok krškega ordinarijata iz leta 1910, pod štev. 3078, kjer čitamo na koncu: »Niemand wird leugnen, dass die Kultivierung der Muttersprache besonders in religiös-sittlicher Beziehung von grösster Wichtigkeit ist, weshalb auch der Religionsunterricht in dieser Sprache zu erteilen ist.« Nato opozori na izrek dr. Grassla: »Verfall der Muttersprache ist Verfall der Gläubigkeit und der Verfall der Kirchlichkeit.« — Naposled pozivlje:

»Zato protestiramo proti krivici, da se izriva naš jezik iz cerkve in šole, da se našim otrokom vsiljuje nemška katekeza in našemu ljudstvu nemška pridiga, nemško petje in celo nemško spovedovanje.«

Take pritožbe o najprimitivnejši porabi materinega jezika vsaj v cerkvi si lahko zapisejo za uho tisti Nemci, ki posebno zadnje čase silno veliko pisarijo o nemški pravičnosti, ki dovoljuje slovenski manjšini celo kulturno avtonomijo. Zanimivo je čitanje »Grazer Volksblatt«, ki polemizuje z ljubljanskimi listi glede narodnega katastra. Kar ta list med vrstami razkriva, je najboljši dokaz, kako opravičena je bojazen koroških Slovencev, da bi jim bila tista avtonomija le danajski dar z očitim naklepom, da bi jim bila v pogubo. Zanimivo je dalje, da vsi listi potem takoj delajo aplikacije z ozirom na njihove manjšine v Jugoslaviji, češ, kako da so te tlačene in kako da sedaj na toliko nemško pravičnost mora slediti takoj analogen zakon v Jugoslaviji. — Naj še malo počakajo, da vidimo, kakošna bo tista avtonomija in kako bodo koroški Slovenci z njo zadovoljni. Poprej pa ni govora o reciprociteti. Naši nemški soborci za koroško avtonomijo naj se zganejo in izjavijo, ali so v tem pogledu z nami ali niso. Naj oni pojasnijo v nemškem časopisju opravičenost naših pomislekov.

DVAJSETLETNICA »OBRITNIŠKEGA DRUŠTVA« V LJUBLJANI.

Včeraj, v nedeljo, dne 28. t. m. je praznovalo »Obrtniško društvo« v Ljubljani dvajsetletnico svojega društvenega obstoja. Ob tej priliki se je vršil dopoldne ob pol 11. uri v prostorih Zbornice TOI slavnosten občni zbor, katerega se je udeležilo članstvo v lepem številu, enako tudi mnogi delegati in zastopniki. Po svojih delegatih so bili zastopani obrtniki iz Celja, Laškega in Trbovelj. Zbornico TOI sta zastopala dr. Windischer in dr. Pretnar ter konzulent g. Zaggar. Trgovsko društvo »Merkur« je zastopal g. Urbančič.

Slavnostni občni zbor društva je otvoril predsednik g. Rebek, ki je v daljšem govoru očrtal historijaf in vse dosedanje uspešno delovanje društva v prosep obrtništva. Svoj govor je zaključil predsednik s pozivom, da se obrtništvo ne sme cepiti po ka-

kih strankarskih ali drugih motivih, temveč mora biti solidarno v boju za svoje pravice. »Obrtniško društvo« v Ljubljani mora postati vodilno v društvenem gibanju obrtništva in ljubljanski oblasti.

Naslednji govornik dr. Windischer je očrtal društvene razmere obrtništva pred 20 leti, ko je bilo društvo ustanovljeno, s sedanjimi in je ugotovil nad vse razveseljiv napredek.

G. Ivan Rebek iz Celja je sporočil pozdrave in čestitke celjskega obrtništva. V svojem govoru je priporočil obrtništvo, naj stremi za čim prejšnjim osnovanjem obrtniških domov.

Pozdrave trboveljskega obrtništva je sporočil g. Šuntajc Ante.

K besedi se je oglasil še dr. Pretnar, ki je omenjal, da praznuje »Obrtniško društvo« dvakrat svoj praznik: praznik zadovoljenja onim, ki so se 20 let borili v društvu za procvit obrtniškega stanu in praznik mladih sodelavcev, ki šele pričanjajo svoje delo v borbi za obrtniški stan.

S ponovnim apelom na solidarnost obrtniškega stanu je zaključil nekaj minut pred dvajseto slavnosten občni zbor predsednik g. Rebek.

Omenjati moramo, da so društvu sporočili pismene čestitke sekcijški šef dr. Rudolf Marr, tajnik Zveze industrijcev inž. Suklje ter »Obrtniško društvo« v Mariboru.

Popoldne se je vršila v veliki dvorani »Narodnega doma« lepo uspela veselica, katere se je obrtništvo udeležilo v častnem številu.

75-LETNICA ZAGREBSKE TRGOVSKE IN OBRITNIŠKE ZBORNICE.

Trgovska in obrtna zbornica v Zagrebu je praznovala včeraj na slovesen način 75-letnico svojega obstoja.

Ustanovna seja zbornice se je vršila dne 16. februarja 1852. Za prvega predsednika je bil izvoljen zagrebski veletrgovec in ustanovitelj Prve hrvatske štedionice v Zagrebu Nikolić. Prvi tajnik je bil publicist dr. Vatroslav pl. Tkalec.

Za časa avstro-ogrske monarhije zbornica ni doživela posebno rožnatih časov. Vzrok temu je bilo pomanjkanje gotovine in zadolženost takratnega glavnega konsumenta na Hrvaškem — kmeta. Mednarodni zapletljaji v letih 1909, 1910 in 1914 so povzročili na mednarodnem denarnem trgu nervoznost. Vsled tega je bil izvoz živine, lesa glavnih predmetov slab. V teh kritičnih časih je skušala štiti zbornica poverjene in interese za neštetimi predstavnikami in strokovnimi mnenji, ki jih je pošiljala na kompetentna mesta. Priznati je treba, da je dosegla tudi prav lepe uspehe. V še slabšem položaju kot trgovina se je nahajala takrat obrt. Prometna politika v avstro-ogrski monarhiji je služila edinole interesom Avstrije in Madjarske. O tem priča najbolje dolgotrajna borba zagrebske trgovske in obrtne zbornice za zgradbo t. zv. Liške železnice. Sebe, ko so uvideli kompetentni faktori, kako redke strateške važnosti je ta proga, se je pričelo z gradnjo, ki pa je bila kmalu zopet ustavljena ter dokončana šele — sedaj, po prevratu.

Železniška zveza Karlovca z Ljubljano je zasluga zagrebske Trgovske zbornice. Posebno uspešno pa je postalo delovanje z letom 1881, ko je postal njen predsednik veleindustrijalec Janko Grahor, tajnik pa

Milan Krešić. Njiju zasluge za hrvaško gospodarstvo so nevenljive. Vodila sta zbornico skoraj 40 let. Pod njiju vodstvom se je razvila zlasti industrija do nepričakovanega razmaha. Vzcvetele so banke, hranilnice itd. Naslednika Grahorja in Krešića sta bila V. Heinzel kot predsednik in P. Paskiević kot tajnik, ki pa sta se imela boriti z velikimi težkočami od strani avstro-ogrskih oblasti, posebno za časa svetovne vojne. Arh. Heinzel je bil zbornični predsednik do leta 1920, ko je bil izvoljen za zagrebskega župana. Od leta 1920 do leta 1923 sta vodila zbornico podpredsednika Alexander in Mihoković.

Leta 1923 je bil izvoljen za predsednika veletržec Vladimir Arko. Njegovo predsedništvo znači važno epoko v razvoju zbornice. Ob priliki proslave njene 75-letnice želimo Trgovski in obrtni zbornici v Zagrebu tudi v nadalje najlepši razvoj in procvit.

Dr. med. Jakša Jože

Špecialist za kožne in spolne bolezni ordinira od 9. do 11. in od 3. do 5. ure. Ljubljana, Wolfova ul. 1/1.

ŠE EDEN — A. G.

V »Narodnem Dnevniku« preteklega ponedeljka sem dobil konkurenta. Moj tekmeč A. G. je tam malce hud na gospo Miro Marko, češ da je naredila iz konja slona, ki je plezal po nevarnih čukljah na Triglavu. Posebno tisti padec, ki da je narastel od 5 na 50 metrov, mi je ugajal. Samo naj gospa Mara ali Mira ve, da tisti A. G., ki je to pisal, nisem jaz A. G., ki se o hribolastvu prav nič ne razumem. Moje največje junaštvo je bilo, da sem gore gledal le od spodaj gori. — Ker take moje specialitete marsikdo pozna, moram dati to pojasnilo o dveh A. G., ker nočem, da bi mi kdo očital vikanje in stvari, ki jih prav nič ne razumem. Ako pa bi moj neznan konkurent hotel še nadalje spuščati v tem listu kake zasluzene ali nezasluzene puščice, naj se vsaj podpiše: A. G. št. 2.

A. G. št. 1.

NEZIDERSKO JEZERO.

To jezero v Gradišču je dolgo kakih 35 kilometrov in je silno bogato rib. Odkar je pod Avstrijo, so se začeli posebno Dunajčanje zanimati za razvoj tujkega prometa. V poletnem času vozijo z Dunaja komodni autobusi, ki pridejo prej tja nego železnica, pa manj stanjo. — Neko dunajsko društvo hoče mesece Nežider (Neusiedel) po načrtu izgraditi v lepo kopališče. Do jezera bi vozila ozkojarna železnica. Na jezeru pa bi bili hoteli, kavarne, zabavišča vseh vrst itd. En hotel bi bil zgrajen na hloidi, kakor Benetke. — Ker je Dunaj razmeroma prav blizu, ni dvoma, da se ti načrti tudi uresničijo in da se špekulacija posreči, toliko bolj, ker je tudi malo politike vmes. Nemci hočejo pokazati Madjarom, da morejo brez njih ta lepi kraj dvigniti tako, kakor ga oni niso mogli. — Tam blizu je tudi nekaj lepih in velikih hrvaških vasi, kjer je prav živahno narodno hrvaško gibanje.

Med temi je največji Pandorf ali po nemško Parndorf, ki šteje po zadnjem ljudskem štetju v novi Avstriji: 1919 Hrvatov, 460 Nemcev in 182 Madjarov. Tu je petrazredna ljudska šola s hrvaškim učnim jezikom. Pevsko društvo pa vodi nadučitelj Ivan Vuković, ki je preskrbel Pesmarico (Jačkar).

A. G.

Sokolstvo.

Sola Glasbene Matice v Ljubljani. Ravnateljstvo šole Glasbene Matice v Ljubljani razglašja, da se vrši vpisovanje v glasbeno šolo dne 1., 2. in 3. septembra od 9. do 12. in od 15. do 17. ure v pisarni Glasbene Matice v Gosposki ulici 8-1. — Gojenci naj se zglaste v spremstvu starišev odnosno njih namestnikov. Pri vpisu morajo predložiti rojstni list in zadnje spričevalo šole Glasbene Matice, ravnatoka morajo plačati 35 Din vpisnine in prispevska za učila ter ukovino za mesec september. Meečna ukovina znaša: za klavir ali gosli po 78 Din, za solopetje 160 Din in za pouk viole, čela, kontrabasa, flavte, oboe, klarineta, fagota, roga, trobente ali pozavne po 90 Din. Teoretični predmeti kot samostojni glavni predmeti po 90 Din, kot štranski predmeti po 25 Din. Mladinsko in zborovo petje po 25 Din. — Redno delovanje za vse predmete in oddelke se prične v ponedeljek dne 5. septembra t. l. — V interesu rednega delovanja je, da se vsi učenci pravočasno vpišejo in to v dneh 1., 2. in 3. septembra. Zakasneli morajo plačati zvišano vpisnino 50 Din. — Odbor Glasbene Matice in ravnateljstvo šole.

Državni konservatorij v Ljubljani. Ravnateljstvo konservatorija razglašja, da se vrši vpisovanje za vstop na konservatorij v dneh 1., 2. in 3. septembra t. l. od 9. do 12. in od 15. do 17. ure v konservatorijski sobi št. 17 poslopja Glasbene Matice v Gosposki ulici št. 8, prtiličje, desno. Kdor želi biti sprejet v konservatorij, mora pred vpisom natančno izpolniti uradno prijavo, ki se dobi od 29. avgusta t. l. dalje pri slugi konservatorija za 2 Din. Pri vpisovanju mora predložiti poleg natančno izpolnjene prijave rojstni list, zadnje šolsko spričevalo in dokaze o glasbeni predizobrazbi. Sprejem se izvrši na podlagi komisijonelnega sprejemnega izpita, za katerega je plačati pri vpisu 30 Din izpitne takse za vsak glavni predmet. Stari gojenci konservatorija morajo poleg prijave predložiti tudi letno spričevalo konservatorija. — Prednost glede sprejma imajo prijavljeni, ki so z dobrim uspehom dovršili 4. razred šole Glasbene Matice v Ljubljani. — Vpisnina in prispevek za učila znaša 40 Din. Po-učujejo se sledeči predmeti: solopetje, klavir gosli, viola, čelo, kontrabas, flauta, oboa, klarinet, rog, trobenta, pozavna, orgle, zborovo petje, kontrapunkt, kompozicija, nauk o instrumentih, instrumentacija, oblikoslovje, glasbena zgodovina, filozofija in fonetika, metodika itd. Natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo odnosno pisarna konservatorija. — Ravnateljstvo.

žrebanje loterije društva TRGOVSKEGA AKADEMIJA V LJUBLJANI

nepreklicno dne 31. oktobra.

Srečka 10 dinarjev.

Dobitkov 885, od 50 do 100.000 Din.

Poizkusite srečo, naročite takoj srečke!

GLAS IZ OBČINSTVA.

Ljubljanske javne ure.

Predvčerašnjim sem pozabil svoje ure naviti. Ker sem se »krepčal« in prišel pozno domov, sem jih pozabil naviti, zato je naravno, da so se ustavile. Ker me je imela voditi pol do gostilne, v katero sem se namenil, mimo treh javnih ur, sem si mislil, ena ali druga bo menda vendarle tako precizna, da bom uravnaval svojo žepno urbo po njej. Toda zmotil sem se. Ura na magistratu je kazala pol devetih ur, na stolni cerkvi dvajset, ura na Mesnem domu pa menda tri. Stale so vse tri: v resnici je bilo pol desetih. V gostilni sedeč sem se spomnil, da tudi ura na stolpu Uršulinske cerkve ne funkcionira, ne vem kako dolgo že ne. Popravite šklenec ali pa napravite mesto njih vsaj solnečne ure, da bomo vedeli v okolici stanujoči vsaj kadar solnce sij, koliko je ura.

FEMINIZEM.

Sličica iz parka.

Tita in Melita sta presrčkani deklici. Šest spomladi je starejši, pet pa mlajši. V parku si mečeta žogo.

Na klopi, v senci ogromne bukve sedi mamica s temno dečjo glavo, zavita do kolen v konec pisane svile, z ozkimi, ozganimi ročicami, ki vbadajo brezkončno vrsto ubodov v belo platno.

Poleg nje na klopi sedi gospod.

Gospod sem jaz.

Sedim in uživam jesenski dan poln miline, miru in skladnosti.

Neskončno modro je nebo, neskončno zelene bukve, neskončno zlato je solnce. In neskončno lepa je mlada mamica.

Pisana žoga se mi zapuščena, zatrkla pod noge. Dečja dvojica ugiblje za novo igro. Starejša, plavuša, govori. Mlajša, ki je črna kakor mama, jo verno gleda. Roke drži križema na hrbtu. »In mamica bom jaz«, je rekla zdaj odločno.

»Ne, mamica bom jaz, a ti boš atek«, poučuje Melita.

»Ti bodi atek, a jaz bom mamica«, svoje-glavi mlajša.

1. Sportna obleka iz beže kashe, okrašena s ko opeko rjavimi progami iz istega blaga.
2. Lahka preprosta obleka iz jersey chine-a z okraski iz nekoliko temnejšega

crepe de Chine-a. Vrh obleke elegantno učinkujoč usnjeni plašč s širokim kožuvinastim plaščem.

3. Večerna toaleta za vitko, visoko postavbo iz svetlomodrega tafta z višito zlato

vezeno iz tila. Na pasu par cvetic.

4. Večerni plašč iz zlatega lamé-a, bogato okrašen s soboljovino. Plašč se da lahko napraviti tudi iz manj dragocenega blaga in okrasiti z novejimi peresi.

»Ne, mamica bom jaz!«

»Ne, jaz, a ti —«

»Ne, jaz —«

Jaz —«

Pomenek prehaja v crescendo. Nežna glas-ka splezala v opasno višino. Oj, oj, zdaj za-donijo pavke — še nekaj futurističnih gla-sov — in potok srebrnih solz se vlije.

Sele v mamičnem naročju se utolažita mla-di dami. Mehka roka, čipkast robček in po-ljubi posušijo solze.

Mamica se smehlja.

V rondelu žarijo salvije.

Tita in Melita sedita v pesku in pečeta peščene torte.

In mama se smehlja.

Poleg nje na klopici sedi gospod in zdi se mi, da je obrisal solzo.

Gospod sem jaz.

ZENE SI OSVOJILE VSE OBČINSKE MANDATE.

CEPS poroča, da so se te dni vršile v Gvozdčem pri Cortkom občinske volitve, pri katerih so dobile vse mandate ženske. Na volitvah so nastopile žene z geslom, da mislijo moške danes samo na politične stran-ke in njih gesla in da zato nimajo za prak-tične potrebe prebivalstva nobenega smisla. Ravno v občinskem gospodarstvu pa so praktične potrebe prebivalstva najvažnej-še. Zene so postavile zato svojo listo in ker je žen več ko moških, so zmagale na vsej črti.

To in ono.

ALI BO VSEK ČLOVESKE MOČI KMALU DOSEŽEN?

Zgodovinarji naše dobe zelo radi poudar-jajo, da je bila telesna moč in vztrajnost starih narodov večja kot modernih. Trdijo, da je težak boj za obstanek, ki so ga mo-rali voditi starodavni, ustvarjal vse bolj močne tipe ljudi, kakor jih more izobliko-vati hiperkultivirano 19. in 20. stoletje. Toda če je res, da so bila starodavna ljudstva veliko bolj razvita ko današnja, potem bi se bilo moralo to najprej pokazati pri olimpskih igrah; vemo pa, da moderni atleti v onih vajah, glede katerih jih lahko primer-jamo, prekašajo atlete starega veka. Tudi

skoraj ni mogoče, da bi človeštvo v tako kratkem času, kot ga obsega svetovna zgo-dovina, moglo v telesnem napredku poseb-no zaostati. Vzlic udobnemu modernemu življenju so uspehi atletov od leta do leta boljše. Dejstvo je, da se dobijo najboljši atleti ravno v velikih mestih. Se pred 10 leti so trdili strokovnjaki, da bo takratne svetovne rekorde le težko prekositi in če se bo pojavila kaka »zvezda« na atletskem nebu, bo to ravno izjemni človek, ki bo le pod ugodnimi pogoji mogel nadkraliti kak obstoječi rekord. Od tega časa pa se je marsikaj spremenilo; vedno novi moške rekord. Pred petimi leti zopet so trdili strokovnjaki: sedaj je meja dosežena, osobito v skokih in v tekih na kratke dis-tance, ker je tu možnost zboljšanja uspe-hov naravno veliko manjša kakor v tekih na dolge proge. Tudi trditve teh so se iz-kazale kot napačne in atleti vedno zbolj-šujejo rekorde.

Ni manjkalo v našem času ljudi, ki go-vore proti temu »lovu za rekord«, ki po njihovem mnenju ne more dobro učinkovati. Toda tudi ti ljudje so, kakor se zdi, v zmoti. Kajti, če bi se bilo izkazalo, da ostre lahko-atletске tekme škodujejo zdravju atletov, bi gotovo ne bil sport tako popularen. Oni, ki nasprotujejo ostremu tekmoivanju, ne po-mislijo, koliko dolgoletnega treniranja za-hleva rekord. Toda rekorderji vzdržijo ve-liko več ko netrenirani ljudje, tako da ne-treniran človek tvega zdravje in življenje, če hoče brez treniranja doseči uspehe sport-nikov. Muskulatura in notranji organi sport-nikov so navajeni naporov, ki jih zahtevajo tekme od konkurentov. V zadnjih dveh, treh letih smo doživeli rekorde, ki bi jih pred 10 leti vsak imel za nemogoče. Pad-dock, Osborne, Le Gendre, Charles Hoff, Nurmi so dosegli rezultate, ki se jim na-vadni smrtniki niti od daleč ne morejo pri-blizati. Vzrok pa ne leži samo v tem, da so svoje telo bolje trenirali, ampak v tem, da so izboljšali tehniko vaj. Gotovo nista Nurmi in Paddock premagala večjih na-porov, kot njihovi predniki. In danes strokovnjaki zopet zastopajo mnenje, da je z Nurmiem dosežen višek vztrajnosti in s Paddockom višek hitrosti. Mogoče imajo prav; mogoče se pa tudi motijo.

Atletika je postala znanost, ki se šele raz-vija in uspehi se bodo stopnjevali propor-cionalno k poglobljenju te znanosti. Rav-

no tako kakor je nauk joghijev vsposobil svoje učence, ki so dosegli uspehe, ki so se zdeli čeznaravni, bo tudi znanost v atle-tiki ustvarila sportnike, ki bodo prekosili vse, kar je svet videl.

IZGNANCI V KAVARNI »IMPERIAL«.

Po »Berliner Tageblatt«.

Od številnih kavarn, v katerih se dela zgodovina, se razlikuje ta kavarna na Du-najskem Ringu v tem, da se dela zgodovina v njej še vedno.

Možje, ki se zbirajo v nizkem, zakajenem lokalu niso več isti, ki so delali tu pred eno človeško generacijo balkansko politiko: toda njihove besede, njihovi akcenti, njihovi po-gledi so isti in kar se tiče mož, bi bili prav lahko sinovi onih drugih, ki so postali med tem ministrski predsedniki ali pa so bili usmrčeni — dve šansi, ki druga druge ni-kakor ne izključujeta. Meščansko opravljani balkanski kmelje zagorelih obrazov so se-deli v tej kavarni leta 1900 in sede tu tudi leta 1927, šepčejo ali pa kriče v svojih me-lodičnih jezikih ter pušijo močni (vrtihotap-ljeni) tobak iz svoje domovine in ogledujejo Schwindove slike (ki so na zidu pribite). Marsikateri od njih spominja na volka iz pravljice o »Rdeči kapici«, ki je osoren, zviti in bradat. Marsikateri od njih ima za seboj burno življenje.

Veliki hotel »Imperial« na Schwarzenber-govem trgu je bil nekoč palača Virtemberškega vojvode. Leta 1892 je izstopil tu knez Bismark, poklical izdajatelja lista »Neue Freie Press« Benedikta ter mu diktiral svoj slaven intervju — intervju zoper Viljema II., ki ga je bil odpustil. Iz fevdalske veže vodi tajen koridor v kavarno, ki ima razven sobe zarotnikov tajen podzemski hodnik na »Ball-vadni gostje. Ni pa res, da bi vodil iz sobe zarotnikov tajen podzemski hodnik na »Boll-hausplatz«. To je nesporazumljenje, ki so ga lansirali v javnost ameriški novinarji, ki jih je tudi pogosto videti v tej kavarni. Toda nekoč je bilo to res. Avstrijski zunanji mini-ster Kalnoky, Goluchowsky, Aerenthal, Berchtold so mislili več decenijev, da vodijo balkansko politiko lahko potom balkanskih emigrantov v tej kavarni. Bili pa so trenotni, ki, ko bi se bilo dalo disputirati o tem, kdo je imel vodilno vlogo: c. kr. zunanji minister ali pa zarotniki.

Velike intrige so se kovalle pozimi. Ko so pognali zvončki, so izbruhnili tudi nemiri na

Balkanu, atentat, umor, upor, ali pa mala vojna. Stalni gostje kavarne Imperial so iz-ginili drug za drugim na bližnji južni kolo-dvor. Kmalu nato pa so poročali o njih li-sti. V kavarni so se za liste kar trgali; tudi najbolj eksotični so našli kupce. Gostje pa so jih čakali smehljaje, zakaj vse so vedeli že vnaprej.

Da, to je kavarna, v kateri se je vedelo vse vnaprej.

Ko se je izvedelo leta 1903, da sta bila kralj Aleksander in kraljica Draga umorje-na, je dolgi, blede natakari, ki servira še da-nes kavo, za nianso še bolj prebledel. Še dva dni preje je čul, kako sta se pogovarjala dva gospoda v kotu, da bo tekla danes v konaku kri.

Predno se je odpeljal Fran Ferdinand v Sarajevo, so baje Ballhausplatz njegovi pri-jatelji v kavarni Imperial pred tem svarili. Ballhausplatz pa jim ni verjel, kot niso ver-jeli drugi raznim uradom. — Povsodi so strelili dne 28. junija 1914 iznenadili, samo v kavarni Imperial ne.

Med svetovno vojno so se vselili za nekaj časa v kavarno Imperial vojni liferanti. Po preobratu so jo okupirali zopet njeni prejš-nji stalni gostje. Kakor hitro je bila kje udu-šena kaka revolucija, takoj so se pojavili oni, ki so jo preživeli, v kavarni Imperial ter pričeli znova. Tu je bilo videti ginjive prizore svidenja. Ljudje, ki so utekli nevar-nosti, so se objemali in poljubovali.

Od pobege oklopne križarke »Potemkin«, so se naselili v kavarni tudi Rusi. Danes se-de tam Albanci, Macedonci, Bolgari in Ma-djari. Ko je bil ustreljen Panica v Burgthe-atru, so se gosti v tej kavarni prav malo razburjali, ker so vedeli vnaprej, da bo ustreljen. Ko je bil aretiran falzifikator Win-dischgratz, so dejali gostje z omalovaževal-nimi gestami: »E, kaj, aretirana bo še druga gospoda.« Naslednji dan je sedel madžarski policijski minister v preiskovalnem zaporu. Ko se je letošnje spomlad splošno mislilo, da pride v Albanijo do vojne, so se v kavarni Imperial samo smehljali. Vedeli so, da tre-nutno do tega ne pride.

Gostje v kavarni Imperial vedo marsikaj, kar bi drugi prav radi vedeli. Oni vedo, kar taji Marinkovič, vedo ono, česar neče po-vedati Bethlen in kar zamoči Mussolini. Oni vedo vse bolje in vnaprej. Samo enega ne vedo: kdaj se bodo mogli vrniti v njihovo do-movino. In ravno to bi najraje vedeli.

Ilja Erenburg:

20

Ljubav Jeanne-e Ney.

(Iz ruščine prevedel S. L.)

Tak je bil človek, ki ga je vzljubila Jean-ne. Ona bi od njega zaman pričakovala jas-nosti čustva, ali pa doslednosti postopkov. Andrej sam ni vedel, na kaj je on sposoben. Je-li on sposoben resnično ljubiti? Saj ven-dar ni mogoče reči »ljubav« temu, kar se je zgodilo? Aglajo: človeka, ki niti še k zavesti ni prišel od otročjih poljubov, so kratkomalo oženili. Vse, kar se je zgodilo z Jeanne-o, je bilo pa tudi zanj nerazumljivo. Začelo se je s Karantinom, to se pravi z mladostjo in s solncem. Ko ga je ponoči ob dveh dobil Nikita pri vodovodu, se je Andrej smehljaj. Pod okni »Ibragija« je on trenotno, laskavo pomislil: zdaj ona najbrže spi... Njemu se je zdelo, da je on v Jeanne-o zaljubljen, in to je bilo zanj lahko, veselo in prijetno. Na nabrežje je pa stopil ko brezumec. To se pravi, da se je v nekaj minutah vse spre-menilo. Andrej je spoznal gorje. Povsod je videl oči Jeanne-e. Tišina je bila zdaj polna tihega krika: »bežite vendar!« To pa ni bilo kesanje. Andrej ni mogel napraviti druga-če, on je bil primoran da strelja. On ni kriv, da je bil dokument lažnjiv, on tega ni prej vedel. Ampak Jeanne?... Kaj se je neki zgodilo tisto minuto, ko je on zagledal med vratni kabineta Jeanne-o? Mogoče je Andrej razumel, ko jo je izgubljal, da pomeni dan za Karantinom ne samo pomladi, urazumel,

da je to, kar se mu je zdelo vesela zaljub-ljenost, resnična prava ljubav.

V njegovo življenje je vstopilo gorje. On je delal. On je nazadnje učakal, da so rdeči pretrgali fronto. On je učakal zmago. Zmago je zaslužil, ko mnogo tednov ni spal pod stre-ho, ko je stikal po gorah z malim odredom glavorezov, ko je preprečil evakuacijo ce-lega armadnega zbora. Gorje pa, malo člove-ško gorje, sredi velikih historičnih del, kljub temu ni utihnilo.

Andrej je dobro razumel, da sreča ni mo-goča. Verjetno, da si je on ravno zato izbral Zaharkéviča, ki je bolj ko vse na svetu ljubil molčanje. Vsak dan, ob odmorih med sejami, prikrivajoč z delovitostjo svojo vzne-mirjenost, je spraševal tihega, dolgouhega človeka: »no, kako je tam?« In vsako pot mu je Zaharkévič vedno enako odgovoril: »bo že«. Tako se je približal dan, ko je Zahar-kévič po tradicionalni frazi še malo pomol-čal, nato pa pristavil »ona hoče oditi v Pa-ritz.« Seja se je nadaljevala. Andrej se je mučil, da bi slišal referate: številke, be-sede.

Trpljenje ni šlo temu velikemu, zdrave-mu, prej vedno veselemu človeku, kakor ne more pristojati obrazu kaka barva. Tr-pljenje pa je bilo zanj ravno tako dejstvo, kakor na primer te številke uničenih go-spodarstev v okraju. Ali naj jo zadrži? Da se bo samo mučila? Ne, kar odide naj. Saj se je Andrej naučil vrteti valiček lajne, živeti z neljubljeno žensko, gledati, kako nesejo iz

hiše malo krstico, ubijati ljudi, sam čakati smrti v kosaški šupi, no torej, zdaj se bo pa navadil v osamelosti, do blaznosti, do smrti, sam ljubiti.

Preostajalo je samo še slovo. Pod dolgim dežjem je Andrej čakal na Jeanne-o. Pozno je že, ne bo je. Andrej je nehal gledati na uro. On ni o ničemer več premišljeval. On se je dokončno zliž z dežjem. Iz tega stanja ga je zdrnila človeška roka, mokra od de-ža, slabotna, skoraj brez življenja, podobna polomljeni brinjevi mladiki. To je bila roka Jeanne-e. In Andrej je hotel odgovoriti s smehljajem — saj je on to tako lahko na-pravil včasih! Vendar se mu pa smehljaj ni posrečil. Oba sta molčala. Namesto obeh je pa govoril težak, kakor njuna usoda, dež.

Jeanne, ki je preživela celo težko življenje v prazni vili »Ibragija«, ki se je privadila z oči v oči posedati z muko, to molčanje ni presenetilo, ampak ji je bilo, kakor nada-ljevanje njenih dni. Andrej pa je ves ta čas živel: on je jezdaril, komandiral, streljal, debatiral na sejah. Njegovo gorje se je na ta način razpršilo v vrtincu besed, celo v samem zvonu delovitega glasu. Zdaj pa je gorje prvič stopilo pred Andreja s polno, divjo svojo brezbesednostjo. Od tega mu je tresčalo v glavi. Za hip je preživljal noč v stanici. Kakor takrat, je tudi zdaj pomislil, kakor je v knjigah: treba je stisniti zobe. Andrej je dobro pomnil besede, ki mu jih je bil rekel Zaharkévič in bi bil prej umrl, ka-kor spregovoril.

Jeanne pa zdaj ni ničesar razumela. Vi-dela je samo Andrejeve ustnice, ki so se od bolečine skrivile. Ona bi dala vse, samo da bi se nasmehnile. One ne morejo, da bi se ne nasmehnile! One se morajo smehljati! In Jeanne je rekla:

— Andrej, govorite!

Jez je bil podrt. Brez smisla so udrle ne-kje v globini zastale besede. Od kod so se vzele? Koliko let so se premetavale v srecu, da bi se zdaj polile, kakor gost temen dež? O čem je Andrej govoril Jeanne-i? O svoji krivdi? Ali pa o ljubezni? Ne. Njegove besede so bile splošna blodnja. Edino Jean-ne, ki je spoznala, kako se lahko dvoji živ-ljenje, čeprav samo v zaprašenih zrcalih vile »Ibragija«, se je v teh besedah lahko spo-znala. Začetkoma je bilo o dežju. O tem dežju in drugem. Drugi dež je bil poleti. Torej Andrej, ne, takrat deček, Andrijuša, je ta-krat živel na dachi, zdi se, da v Bikovcu. Li-ščki. To so namreč ptički. Taka vrsta. V gozdu je mnogo ptic. Andrijuša je ujel liščka. Med drugim: čudno je ustvarjena človeška roka — nikakor je ni mogoče pregledati. Li-šček je imel mehko perjico. Taki so najbrže lasje Jeanne-e pod prsti. Torej, skratka, ne, vi samo poslušajte, pri belem dnevu, na da-či v Bikovu — se je zadušil. Saj je to gorje! In glavno, ni mogoče pomagati, ne mama, ne Bog, nihče, prav nihče ne more pomagati. Pa kaj ima pri tem opraviti dež? O čem je govoril? Jeanne naj mu oprosti, zapleta se, ni hotel tega reči, čveka tjavendan...

Carinsko posredniški in špedicijski bureau

GROM

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41
Naslov brzojavkam: »GROM«. Telefon 2454.

Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavljajo vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresno pošiljke.

WECK

čase in aparati za ukuhanje so najcenejši, ker so najboljši. Znatno znižane cene. Ugodni pogoji! Tovarniška zaloga:
Krekov trg 10 pri trdnici Fruktus, Ljubljana.

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debele tiskane pa Din 1.—

Prodaja se

mlad pes, prava rasa Doberman, čistokrvni, z ro-dovnikom. Poizve se na Rimski cesti št. 5 pri hiš-niku.

Premog - Čebin

Wolfova 1/II. - Telef. 66

KUPIMO

sledeče knjige — tud-rabljene: »Trije muške-tirji«, »Dvajset let pozne-jec«, »Deset let pozne-jec«. Jugoslovanska knjigarna, Ljubljana.

Oglašujte v Narodnem Dnevniku.

TISKARNA „MERKUR“

GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

TELEFON ŠTEV. 2852.

TELEFON ŠTEV. 2852.

Se priporoča za vse v tiskarsko stroko spadajoča dela

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana
nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa. Zahtevajte ponudbo. Telefon št. 2389.

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadst.